

שנה ז (תשפ"ג)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

◆ קרה ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים בכתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הספר והמבוא

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אוד מאיר ושמחה" נהדיה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצידא זיע"א

י יסוד וקיום הכל
ההתבטלות לצדיקים
מילין יקירין - מלתא חדת"א

ט כבוד התורה
ניצוץ אורה חסידי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

ד ענותנותו של משה רבינו עליו
השלום במעשה קורה
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביר יעקב • מילתא חדתא • ספיר ויהלום • ובחדת בחיים • המגיד ממעזריטש • מכתלי בית הדין • מגדנות

אור ישע השלם | גדל מעלת אמונת צדיקים והנטיעה לחצרותיהם ללמד מארחותיהם

עבודת יששכר | גם המלא וגדוש בתורה וחסד באופן נשגב אם אינו נכנע לצדיק מן המין הוא לגיהנם

כנסת יחזקאל | ויקומו 'לפני משה' - היו חשויים בעיני עצמם יותר ממשה רבנו

מי הים | העובר על דברי חכמים חזב מיתה אפלו אם לא שלחם השם יתברך

אמרי שפר | 'יבאו ויגדו איש מטהו' - בראותם שנבחר אהרן להקדישו מתוכם הטו עצמם תחתיו בעונה ושלולת

פתוחי חותם | בקרח נתנוצצו רק הניצוצות הרעים משרש קוץ ולכן טעה

תוספות חיים | מחלקת לשם שמים - מחלקת הלל ושמיאי, שלא לשם שמים - מחלקת קרח ועדתו

לקוטי שיחות | באור טענתו של קרח 'כל העדה כלם קדושים'

ייטב לב | מבחן האדם בקומו בבקר מה נחשב אצלו לעקר וחשוב

שם משמואל | הערה על קר ששענש קרח בשתי מיתות והיה מהבולעים והשורפים | באור על פי פשט

מחשף הלבן | ענותנותו של משה רבנו עליו השלום במעשה קרח

מאמר מרדכי | המשבר כח התאווה בצעירותו נקל לו לעבד הבוהך בעת זקנותו בכח המחשבה

פרי הארץ | התקשרות ודבקות אמתית בשכינה אפשרית רק על ידי צער בבחינת מיתה ממש

אגרא דכלה | דרך היצר לפתות האדם על עברה שהיא מצוה | הדרך לעמד על תרמיתו

דגל מחנה אפרים | על ידי שומקדש עצמו מנעוריו במניעת התאווה מתקדשים כל איבריו וזוהר לךבקות ותפלה זכה

נעם אלימלך | על האדם להעלות לקדשה את כל ההנאות הגשמיות

מאור ושמש | דרך הצדיקים לחוש בעצמם תמיד שמה נהנים מהעולם הזה

אגרא דכלה | טעות המון העם בראותם את הצדיקים אוכלים על שלחנם כאחד האדם

תפארת שלמה | מהמחשבה הראשונה שנופלת במוחו בעת הקימה ידע מדרגתו בעבודת ה'

דגל מחנה אפרים | הזוכה למעלת התפלה מתבטלים ממנו המספים ומתרפא מכל החלשות

אוצרות גאוני הדורות

פני אריה | חטאו ישראל בעגל להורות שהתשובה מועילה אף לרבים

אמרי שמעון | ממה שהשכינה שורה בישראל מוכח שחטאו בעגל כדי להורות תשובה לרבים

אמרות טהורות | על ידי פרה אדמה ערער קרח על כהנת אהרן

שם עולם | החלבה הכשילה את קרח ועדתו

אהבת חיים | גדלת אהרן נכרה ממה שישתק והבליג על עלבונו

אהל יעקב | עמד אהרן בהקרבת המחנות בסוף לאחר קרח ועדתו

ערוגת הבשם | על ידי למוד התורה בטלה טענתו של קרח

חשרת מים | חל למפרע ענש העגל על עדתו של קרח

שני לוחות הברית | לקיחת מוסר ממחלקתו של קרח עד היכן גדל ענש המחלקת

שני לוחות הברית | המצפה לראות פני השכינה יתרחק ממחלקת אפלו במשהו

גור אריה | ענש המחלקת בא מאליו בעצמו, ולפיכך אף הקטנים נענשים

ספר חרדים | הסתלקות השכינה על ידי מחלקת ופרוד הלכות

כסף נבחר | קרח ועדתו נועדו על ה' כי גרמו לסלוק השכינה מישראל

שבת מוסר | פסק המן מלירד ביום המחלקת של קרח

יערות דבש | חכמת הנחש הערום לעשות מחלקת ולהשבית שלום

פני דוד | המחלקת מביאה לידי עניות ושכחת הלמוד

לחמי תודה | המפזיק במחלקת אין תפלתו נענית

מעשי צדיקים

ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה

מילתא חדתא

זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד

לילות שישי ושבת זה אור החיים המבואר

אור החיים המשולב

תמצית עשירה ממדורי הביאור 'מאורי אור' וילקוט מאורי החיים
 ביאור משולב שזור באומנות בינות המילים
 'אור תורה' | 'נורת חיים'
 הערות, ציונים ומקורות
 עימוד מרהיב עין

אור החיים המבואר

10 כרכים של מתיקות נצחית:
 הביאור המקיף על כל ספר ה'אור החיים' הק'
 'מאורי אור' - מאיר עיני הלומד
 'מאורי החיים' - מקורות מחול'
 ביאור רש"י
 עימוד מרהיב עין

חיים של תורה

נושאים בפרשת קרח

הכנעה לצדיקים

אור ישע השלם

רבי אשר ישעיה מרופשיץ זיע"א
גדל מעלת אמונת צדיקים והנטיעה
לחצרותיהם ללמד מארחותיהם

ארח חיים למעלה למשפיל למען סור
משאול מטה (משלי טו כד). ראיתי
רבים אומרים, אין ישועה לנו לסע לצדיקים,
זה לא היה כי אם בדורות הראשונים שהיו
משפילים ונבונים להבין השכל שיש
בנטיעתם זו, להם היו ראוי לנסע לצדיקים,
מה שאין כן אנו חנו שאין אנו מבינים שכל
גדול בזה, מה לנו לסע לצדיקים, הלא
טוב לנו לישב בבתינו וללמד תורה.

אבל פיהם שוא ודברו. בצונותינו הרבים,
בדורות הללו מי שאינו נוסע
לצדיקים, איננו בכת חסידים, והוא בכלל
לצים המתלוצצים בצדיקים, המה בשאול
מטה, בקרח ועדתו שהתחיל לשחק במטה
רבנו עליו השלום ובתורתו, והלכו בליצנות
כל אותו הלילה כדאימת בתחומא הביאו
רש"י ז"ל, וירדו חיים שאולה המה וכל
אשר להם.

וזה שכתב שלמה המלך עליו השלום,
פי יש 'ארח חיים', הוא הנטיעה
לצדיקים, שהוא ארח חיים, אפלו הוא
למעלה משכל שלך, שאין לך בזה שכל
גדול כמו דורות הראשונים, אפלו הכי
טובה מאד ומאד, למען סור משאול
מטה, שעל כל פנים תסור מפת אשר
המה בשאול מטה.

תאמינו לי אחי, פי לולא היה פנופיא
חסידים, מי יודע מה שהיה
עמנו, חסדי ה' פי לא עזבנו שהעמיד לנו
צדיקים אמתיים המתכנסים אליהם עררי
צאן קדשים, יאריכו ימיהם ושנותיהם בטוב
ונעימים, הצדיקים והנלוים עליהם אמן
סלה (ענינים אות לט):

עבודת יששכר

רבי ישכר דב מנואלבאד' זיע"א
גם המלא וגדוש בתורה וחסד באפן נשגב
אם אינו נכנע לצדיק מזמן הוא לגיהנם
הנה אדומור"ר הגאון הקדוש זי"ע
ממאגליניצע היה אומר בשם זקנו
המגיד הקדוש זצ"ל מקאזניץ, שהיה רגיל

לומר: כל תדמו בנפשכם פי דתן ואבירם
היו מיושבי קננות ואנשי השוק, לא כן,
רק היו מלבשים מלבושי כבוד כמו מנהיגי
הדור בלבוש (קאפטאן וסטרסקים) והיו מעשפים
בטליתים פים ובתפלין נאים ומתדריס,
והבט נא וראה אחריתם.

אמנם קטב דבר אמת הוא, אשר אפלו
אם אדם עוסק בתורה ובהתמדה
רבה מאד והוא מלא וגדוש בש"ס ופוסקים
ובספרי קבלה והוא בעל צדקה וגומל
חסדים בגופו ובקמונו, אף על פי כן אם
אינו נכנע לצדיק הרי מוכן הוא לגיהנם
(פרשת וילך):

בנסת יחזקאל

רבי יחזקאל מנדומסק זיע"א
ויקומו 'לפני משה' - היו חשובים בעיני
עצמם יותר ממשה רבנו
ויקמו לפני משה (טו כ). לכאר על פי
דמצינו בשם הרב הקדוש האלהי
מורנו הרב דב בער ממזריטש זצ"ל פרוש
הפתיח ו'תשחת הארץ לפני האלהים' (בראשית
ו יא), הינו שהשחתה היה שהיה להם
הארציות 'לפני האלהים', שעשו הארציות
עקר לפני ומקדם אלהים, עד כאן דברי
קדשו.

וזה גם כן הפרוש ויקמו לפני משה, הינו
שהיו בעיניהם עוד חשובים יותר
ממשה. וזה 'לפני משה', הינו לפני ומקדם
משה:

מי הים

רבי יחיאל מאיר מגוסטינין זיע"א
העובר על דברי חכמים חייב מיתה אפלו
אם לא שלחם השם יתברך
אם כמות כל אדם וגו' לא וגו' שלחנו (טו
כט). וקשה להבין, מפני מה אם לא
שלחו ה' מחיבים הם מיתה, פי פשט
הפתיח נראה פי בין כף ובין כף מחיבים
מיתה אלא שהחלוק אם ימותו כמות כל
האדם או שיכרא ה' בריאה חדשה, אבל
איך שיהיה מחיבים למות מיד.

ונוכל לומר, שהוא מפני שלא שמעו
לדברי משה אשר צוה אותם, פי
העובר על דברי חכמים חייב מיתה (ברכות
ג, ד). לכן אמר אם כמות כו' לא ה' שלחני,

רק אף על פי כן מחיבים מיתה מצד
שעובר על דברי חכמים, ואם בריאה
יכרא וידעתם פי דברי ה' הוא:

אמרי שפר

רבי ירחמיאל מליפסק זיע"א
**'ויראו ויקחו איש מטהו' - כראותם
שנבחר אהרן להקדישו מתוכם הטו עצמם
תחתיו בעונה ושפלות**
'ויראו ויקחו איש מטהו (יז כד). לכאורה
יקשה, למה תספר התורה שלקחו
איש מטהו, למאי נפקא מנה, בשלמא
אהרן לקח מטהו, להיות לאות לבני מרי,
אבל שאר הנשיאים, איזה דבר יצא לנו
מזה שלקחו מטותם.

אכן הענין הוא כף, דהנה קרח ועדתו
היו אומרים, שמשה רבנו מעצמו
משח את אהרן לכהן לאל עליון, לא מפי
הגבורה, ואהרן אין ראוי להגדלה הזו חס
ושלום.

והנה כתיב 'והיה האיש אשר יבחר ה',
הוא הקדוש' (טו ז), שהוא ביתר
ומבחר המעלה מכלם, והקדוש ברוך הוא
אמר, 'והיה האיש אשר אבחר בו משהו
יפרח' (פסוק כ), וכאשר פרח מטה אהרן
ולא מטותם, נתודע אז שהוא הקדוש
באמת, והוא ביתר שאת, וביתר עז מכלם,
ולו ראוי הגדלה ולא להם.

ותודיע לנו התורה הקדושה, את גדל
ענותנותן של הנשיאים, שפאשר
ראו זה, שפרח מטה אהרן ולא מטותם,
לא קנאו חס ושלום לאותו על גדלתו, רק
נתמלאו בעונה, ונכה רוח, על הכרתם
פחיתת ערפם, נגד רום מעלת קדשת אהרן
הכהן, והוא הקדוש.

וזה פרוש הפתיח ויראו, כאשר ראו שפרח
מטה אהרן ולא מטותם, ויקחו איש
מטהו, מטה הינו עונה ושפלות כמובן,
שלקחו על ידי זה כל אחד ואחד ענוות
ושפלות, להיות נכנע תחת אהרן הכהן,
בידעם שמפי הגבורה נצטווה, ולו ראוי,
פטר פהנה, לא להם, ואינם ראויים לאיצטלא
הזו, ולא שום אחר מישראל, רק אהרן
הכהן הגדול מאחיו:

פְּרֻשֵׁת קֶרַח

ויקח קרח וגו' (טו א')

פתוחי חותם

כפי יעקב אבינו צינא זיע"א

בקרח נתגזרו רק הניצוצות הרעים משרש קין ולכו טעה

אפשר לרמוז מה שכתב רבנו האר"י ז"ל (שער הפסוקים בפרשתו), דקרח נכנס בו חלק הרע של קין, ובו נתגאה ועשה מה שעשה, וכל דור המדבר היו מניצוצות הבל, ונתקנו על ידי משה רבנו עליו השלום ששרשו מהבל, וקרח כיון שנתנוצץ בו ניצוצות מקיני, בזה בא לידי טעות ונתלבש בגאוה, עלה בדעתו מאחר שניצוצי הבל כבר נתקנו צריכים לעשות גם כן תקון לניצוצי קין.

וכיון שבו תחלה נכנסו ניצוצי קין סבר שלו ראוייה הגדלה, לפיכך חמד הגדלה והכבוד, ונכנס בעבי הקורה לחלק על משה רבנו עליו השלום, ולא ידע כי בנפשו הוא, כי לא נכנסו בו רק הניצוצות הרעים של קין שמוסיפים לו טמאה על טמאתו.

וזהו שאמר ויקח קרח, קרח ראשי תבות ח'לק ר'יע ק'ין, פלומר מה לקח קרח, החלק הרע שבקין הוא שלקח והוא שגרים לו למרד במשה רבנו עליו השלום ובתורה. וקרי גם כן בוויקח וי קח, דהינו וי על קרח שלקח החלק הרע של קין:

תוספות חיים

כפי חיים יוסף מפייסטין זיע"א

מחלקת לשם שמים - מחלקת הלל ושמאי, שלא לשם שמים - מחלקת קרח ועדתו

ויקח קרח. נראה לפרש, כמו שכתב זקני הגאון הצדיק מורנו הרב יצחק חיות זצלה"ה בספר ורע יצחק על המשנה (אבות פ"ה מ"ז) אינה מחלקת שהוא לשם שמים זו מחלקת הלל ושמאי ושלא לשם שמים זו מחלקת קרח ועדתו.

מדוע נקטה המשנה דוקא הלל ושמאי וכו קרח ועדתו

ולהבין זה, הלא יש הרבה מחלקת תנאים ואמוראים במשנה, ולמה תפש בלשונו שמאי והלל. גם הרבה מחלקת

יש בעולם שלא לשם שמים, ולמה תפס קרח ועדתו.

'שמים' מורה על שתפות המים והאש הרומזים לחסד ודין, אך מתוך התגברות הרחמים על הדין

אלא הענין הוא, על פי שאמרנו שעקר כונת הבריאה היתה על הגברת הרחמים על הדין, ולכן נקרא 'שמים', אש ומים, אש חסר מים מלא, פי אם היו השתפות שנה בשנה נכון הוא שיקרא 'אש ומים', אף בעסק השתפות הנ"ל יש לרחמים דין קדימה, לכן נקרא 'שמים' לרמוז על הנ"ל.

'שמאי' בחינת דין והלל' בחינת חסד | 'הלכה כהלל' התגברות החסד על הדין

וזו מחלקת שמאי והלל, פי 'שמאי' הוא בבחינת דין, השם ארחותיו (ראה מ"ק ה), ו'הלל' הוא בחינת חסד, מלשון 'בהלו גרו כו' (איוב כט א), והלכה כהלל - הוא התגברות החסד מחלקת דומה לשם שמים.

קרח רצה להגביר צד אחד לגמרי על הצד השני

והנה באמת כל מחלקת תנאים היו לשם ה', אבל לא יתכן לומר עליו 'לשם שמים' אלא על מחלקת זו. אבל מחלקת קרח הוא היה לוי בחינת דין, וכהן הוא בחינת חסד, וקרח אמר 'מדוע תתנשא' (פסוק א), והיה רוצה שיתגבר הדין על הרחמים ויתנשא בחינה שלו על בחינת כהן, או שיהיו צד אחד, או חסד או גבורה.

על ידי זה היה גורם שיתבטל שם 'שמים' הרומז להתכללות והתגברות צד הרחמים

ועל ידי זה יבטל שם 'שמים' המורה על השתוף ועל הגברת הרחמים. על כן נקרא מחלקת שלא לשם 'שמים'. וזהו שלקח את עצמו, פרוש הבחינה שלו לקח לצד אחד ולא רצה שיהיו בהתכללות באשר היתה כונת הבריאה.

ההבדל בין קרח לשמאי על פי הכרי הסבא משפולא ובעל התניא זיע"א

ולהבין דברי קדשו, החלוק שבין כונת שמאי שהוא בחינת דין ובין קרח שרצה להגביר מדת הדין, והמרחק רב ביניהם - להבדיל בין קדש לחל ובין טמאה לטהרה, יובן על פי מה ששמעתי מפיו הקדוש של הצדיק הקדוש מוה' ליב

המכנה בשם וידא זצוקלה"ה (הסבא משפולא זיע"א) כאשר פעם אחת הייתי לבדי עמו בבית.

הוראת הסבא משפולא זיע"א למחבר שיש להתקדם בבחינת 'עשה טוב' רק כפי התקדמותו ב'סוד מרע'

ואמר לי בזה הלשון: שמע דבר שאני אומר, אשר איש הישראלי צריך להיות מקדם סוד מרע ואחר כך יעשה טוב, וכל אשר מרגיש בנפשו כמה הוא סוד מרע כך יכניס עצמו בעשה טוב ולא יותר, כדי שלא יהיה חס ושלום זורע אל הקוצים.

הוראת בעל התניא זיע"א למחבר שעל ידי שיעסק ב'עשה טוב' ממילא ירחיק הרע

וכאשר באתי לעמד לשרת בקדש לפני ולפנים אדמו"ר הצדיק הקדוש מורנו הרב שניאור זלמן נבג"מ זצוקלה"ה (בעל התניא זיע"א) ונימיתי לו הדברים הללו, אמר לי בזה הלשון:

זהו דעת בית שמאי, שהוא שם ארחותיו, בחינת דין וצמצום, אבל הלל מדה אחרת היתה לו, כי גר אחד דוחה חשף הרבה, וזה באור מאמר חז"ל (כתובות טו) כיצד מרקדין לפני הפלה בית שמאי אומרים פלה כמות שהיא ובית הלל אומרים פלה נאה וחסודה אפלו חגרת ואפלו סומא.

מחלקת בית שמאי ובית הלל האם להקדים תחלה 'סוד מרע' או 'עשה טוב'

אשר מחלקתם היא בדרך העבודה בכלות הנפש, כידוע מדברי קדשו של מרן הבעל שם טוב זצוקלה"ה אשר פלה הוא מלשון 'פלתה נפשי אל ה'. 'בית שמאי אומרים פלה כמות שהיא, שאין ראוי לאדם להיות בחינת עשה טוב רק כפי שמרגיש בנפשו בחינת סוד מרע.

'ובית הלל אומרים פלה נאה וחסודה אפלו חגרת וסומא, רצה לומר שיותר טוב תכף להקדים את עצמו בבחינת ועשה טוב בכלות הנפש, אפלו פנים את נפשו בכמה עברות, כי התורה נקראת אור והמצוה נר, כמו שאמר (משלי ו כב) 'כי גר מצוה ותורה אור'.

וכמו שהבית מלא חשף וכשמכניסין גר אחד נדחה החשף ממילא, כן הדבר

בנפש האדם, אם יעשה מצות ומעשים טובים ויעסק בתורה אזי יתבטל היצר הרע, והסטרוא אתרא ממילא יהיה נדחה מלח המאור שבה ותחזיר אותו למוטב, וכמבאר כל זה אצלנו בארפה בפרשת לך לך.

'שמאי' הוא בחינת דקדוק הדין, מלשון 'שם ארחותיו' עבודה מרובה בתחלה על 'סוד מרע'

וזה מורה שם 'שמאי', אש מלא מים חסר, כי בחינת 'סוד מרע' הוא בחינת דין, בחינת אש, ויעשה טוב' הוא בחינת חסד, בחינת מים, כן הוא מצות עשה בחינת חסד מצות לא תעשה בחינת דין.

וזה צריך להיות עבודת איש הישראלי שיהיה תמיד 'שם ארחותיו' ובדין ידקדק, וזה אש מלא, בחינת 'סוד מרע', ותמיד יהיה אצלו מים חסר, הינו שלא השלים עבודתו ב'עשה טוב' עד אשר ירגיש בנפשו אשר בטל הרע לגמרי ויצפה תמיד להשלים חסרון המים.

הינו שיוכל להיות 'עשה טוב' בשלמות להפך גם החמר לצורה ולהפך מדת הדין לרחמים שלא יהיה דין כלל, שיהיה 'סוד מרע' לגמרי, אבל כל עוד שלא בטל הרע ממנו אזי צריך להיות אצלו אש מלא ומים חסר.

לדעת הלל ירבה ב'עשה טוב' ועל ידי זה תאיר ותטהר נפשו ויכלה הרע

והלל מדה אחרת היתה בו, מדתו מדת החסד להתיר להשתמש בקדש קדשי שמים מצות ומעשים טובים, אף אם עדין נפשו לא מטהרה כל כך - אור התורה תורת חסד תגבר ותאיר בנפשו, ותמיד יהיה אצל איש הישראלי מים מלא, בחינת 'עשה טוב' בחינת חסד, ועל ידי זה יהיו אש חסר, ממילא נמתקו הדינים ויהפך מדת הדין לרחמים.

כונת הלל ושמאי שנה להמתיק הדינים על ידי התכללותם אולם עדת קרח רצו רק להגביר הדין

אבל באמת כונת שניהם עולה בקנה אחד לרצון הבורא לשם שמים - שהוא המתקת הדינים, התגברות החסדים על הדינים. אבל עצת החסאים האלה בנפשותם, רצו דוקא להגביר השמאל על הקמין ושפחה תירש גברתה. וזה 'מחלקת קרח ועדתו', שהם עצמם ביניהם גברה המחלקת וכל אחד רואה מומי חברו,

ושארי בבבונרא וסיים בפרודא ונרפם חשף וחלקלקות.

הדרך הנכונה בעת מחלקת בין שתי צדדים היא דרך המצוע

אבל הדרך הישרה שיכור לו האדם, הוא דרך הממצע, 'כל שהוא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם', הינו כאשר יש מחלקת בין שני צדדים וכל צד מחזיק צד שכנגדו לרשעים ונרפם לא נכון בעיניהם, אזי אי אפשר שיצא מזה דרך המצוע, כי שונאים זה את זה וכל אחד רואה חסרון חברו.

אמנם אם שני הצדדים כונתם רצויה לשמים - רק שהם מחלקים בדרך העבודה, כל אחד רואה מעלת חברו ומחזיק את דרכו לדרך גבוה מבחינתו, אז כל אחד מוציא לעצמו דרך המצוע משני הדרךים וכו'.

דיקו הלשון 'מחלקת קרח ועדתו'

וזה 'מחלקת שמאי והלל לשם שמים', אף על פי שאלו מטמאין ואלו מטהרין לא נמנעו אלו מטהרת אלו, כי אהבה בסופה, וכל אחד מודה אשר גם דרך חברו הוא טוב מאד אף שהוא דרך גבוה מאד, אבל 'מחלקת קרח ועדתו' ולא נאמר 'מחלקת קרח עם משה', כי באמת ביניהם היה מחלקת.

כאור דברי התרגום 'ואתפלג'

וזה שתרגם אונקלוס ויקח קרח - ואתפלג, כמו דור הפלגה, כי נפלגו ביניהם וכל אחד לא שמע שפת חברו. וכן יאבדו כל או'כיד ה' ותרוםמנה קרנות צדיק אמן:

לקוטי טיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

כאור טענתו של קרח 'כל העדה כלם קדושים'

קרח חלק על כהנת אהרן. טענתו של קרח היתה שאין צריך לתת כל חלב להכהן כיון ש'כל העדה כלם קדושים' ובתוכם הויה ומדוע תתנשא'ו. וכפי שיש הטוענים שאפלו בשעה שאין עוסקים בתורה הרי גם אז אכל בי עשרה שכנינתא שריא (סנהדרין לט), שענין זה הוא אפלו בשעה שאינם עוסקים בדברי תורה, ואפלו אם הוא אחד הרי יש לו נפש אלקית, ואפלו לקל שבפלים יש נשמה (אלא שהיא בבחינת מקור), ובמילא בכל מקום שהולך הולך הוא יחד עם הנשמה ועם הקדוש

ברוך הוא. ואם כן 'מדוע תתנשא'ו? **ובפרט** אם הוא בעל תורה, יכול הוא בודאי לעשות כרצונו, שהרי תורה מגנא ומצלא, עברה מכבה מצוה ואין עברה מכבה תורה (סוטה כא), וממילא יכול הוא לדבר כו' והתורה תגן עליו.

המענה על הטענה הנ"ל

המענה על כך הוא, שבטלית שכלה תכלת לא די צריך להיות דוקא ציציית, שענינה יראה ובטול. וכמו כן בית שמלא ספרים, מלא בתורה, חבב במזוזה, שבמזוזה ישנן ב' הפרשיות 'שמע' ו'והיה' אם שמע' - בפרשת שמע נאמר 'ואהבה' ופרשת ויהיה אם שמע ענינה יראה.

וזהו ענין המזוזה. כשם שהמזוזה שומרת על הבית ועל כל אשר בתוכו, כמו כן בבית שמלא ספרים, שיש בו תורה, אם אין בו אהבה ויראה אזי חסר בתורה שלו. כיון שאוריתא בלא דחילו ורחימו לא פרחא לעילא (תיקוני זהר תיקון ט).

וזהו בית מלא ספרים חבב במזוזה, הינו שהאהבה ויראה שומרים על התורה שתהיה כראוי, שיראתו קודמת לחכמתו - רק אז חכמתו מתקיימת. וכל האומר אין לו אלא תורה כו' (יבמות קט).

כאור הענש של ירדת קרח חיים שאולה

ענשו של קרח היה 'ינדרו חיים שאולה'. איתא בספרים הקדושים, שהחודש בזה היה הצרוף דשאל עם חיים. נמצאים בשאל תחתית, שקועים ברע ובעמק רע, וחושבים שחיים; טוענים שכלם קדושים, מפיין שיש לו נשמה, ולכן בכל מקום שנמצא הרי הוא עם הקדוש ברוך הוא (ובתוכם ה').

טענתו של קרח שכלם קדושים היא אכן אמת. בכל מצב שהוא יש בו נשמה, ויש בו תורה, אבל אף על פי כן הרי הוא שקוע בשאל, שכן מה היא פעלת התורה בשעה שהתורה נמצאת במקום אחד והוא נמצא במקום אחר.

יתרה מזו, כמו שכתב אדמו"ר הזקן (הלכות תלמוד תורה פ"ד, ותניא סוף פל"ט) שבאשר לומדים תורה שלא כראוי אזי נמצאת התורה בגלות בקלפות. וזהו פרוש נוסף בלשון הפסוק 'חיים שאולה', שלוקח עמו את התורה, שהיא 'חיים', לשאל תחתית.

העצה לזה היא מתנות כהנה, לתת את זמנו הטוב ביותר ואת כחותיו

וְחָשְׁבוּ בְשֵׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הַלֵּךְ שָׁמָּה (קהלת ט ז). וְאִם כֵּן הוּא הַפּוֹף לְגַמְרֵי מֵהַשְּׂרוּפִים, שֶׁהֵם בְּעַת הַשְּׂרָפָה נִדְבָקָה נַפְשָׁם לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, וְהַבְּלוּעִים צְעֵדוּ לְמַלְךְ בְּלֵהוֹת (ע"פ איוב יח יד) וְהֵם רָאוּ חֲשׂוֹךְ וְלֹא אֹר.

כִּינּוּ שְׁהִיָּה קֶרַח גַּם מִן הַשְּׂרוּפִים וְגַם מִן הַבְּלוּעִים נִכְפַּל צְעֵדוֹ מַחֲמַת יְצִיאָתוֹ מֵהַחֶפֶץ אֶל הַחֶפֶץ

וַיְדוּעַ כִּי הִתְרַגַּשׁ נִתְגַּדֵּל מִן הַהַפּוֹף, שֶׁהִצְעִיר הֵבֵא אַחַר הֶעֱנַג יִגְדֵּל בְּכַפְלֵי כַפְלִים וְכִמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'כִּי נִשְׂאֲתָנִי וַתְּשַׁלְּיֵנִי' (תהלים קב יא), וּבַמְדַרְשׁ (ראה חגיגה ה:) מְאִיגָרָא רָמָה לְבִירָא עֲמִיקָתָא, כִּי בְּאֵם לֹא נִשְׂאֲתָנִי כָּל כֶּף לְמַעַלָּה לֹא הִיָּתָה הַצָּרָה גְּדוּלָּה כָּל כֶּף, וְכֵן פָּרְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים פְּסוּקֵי אֵיכָה בְּאֶפֶן זֶה.

וְעַל כֵּן קֶרַח נָמִי שְׁהִיָּה מִן הַשְּׂרוּפִים הַשְּׂיָג אֲזַע עֲנַג וְדִבְקוֹת נִפְלֵא - וּמִתּוֹךְ עֲנַג זֶה נִהְפֵּךְ עֲלָיו הַגְּלִגְלָל וַיִּרְדֵּי לְשֵׂאוֹל, הִיָּה הַצְעֵר כְּפוֹל וּמְכַפֵּל מְאֹד.

וּתְרַחַב בּוֹ רְשִׁימָה שֶׁל דִּבְקוֹת שֶׁעַל יְדֵי זֶה תְּשׁוּקָה זֹו מֵתַעֲלָה מֵהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית

וַיֵּשׁ לומר שגם זו לטובה היתה, שהרשימה של דבקות זו נשארה בו, ותשוקה זו מעלה אותו משאול, כמו שנאמר 'מוריד שאול ויעל' (שמואל א' ב ח), ועל כן נמי חזרו תכף בתשובה ואמרו משה אמת ותורתו אמת. כי תשוקה זו היתה מכשפשת בהם אף בהיותם בשאול.

מֵאִמֵּר נִשְׁכַּח שֶׁל בַּעַל הָאֲבִיבִי נִזְרָה זִיעָ"א אֹדוֹת הַתְּשׁוּקָה לְתוֹרָה וּמִצְוֹת

וּכְעֵנִין שהגיד לי כבוד גדשת אבי אדומו"ר וצללה"ה, שאיש אשר התשוקה שלו היא תורה ומצוות, אי אפשר שיירד לגיהנם, ואפלו אם ירד, הנני ערב בעדו שימרה ויעוף משם כחץ מקשת, עד כאן לשונו הקדוש. וקרח אף שלא היה באפשר שיעלה תכף, מכל מקום ענין זה המעלה אותו לא יסתלק ממנו, ואם לא היה תכף יתהיה בזמן מאחר (תרע"ז):

וְקָחוּ אִישׁ מִחֲתָתוֹ וּנְתַתֶּם עֲלֵיהֶם קִטְרֶת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי ה' (טו יז)

מִחֲטָף הַלֶּבֶן

רַבִּי יַעֲקֹב אַבִּיחֲצִירָא זִיעָ"א

עֲנוּתָנוֹתָי שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנֵנוּ עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם בְּמַעֲשֵׂה קֶרַח

הַשִּׁיתָמוּ כַּתְּנוּרָא אֵשׁ לְעַת פְּנִיָּה ה' בְּאֶפֶן בְּלַעַם וְתֹאכְלֶם אֵשׁ (תהלים כא

הַעֲרָה עַל כֶּף שֶׁנֶּעֱנַשׁ קֶרַח בִּשְׂתֵי מִיתוֹת וְהָיָה מֵהַבְּלוּעִים וְהַשְּׂרוּפִים | בְּאוֹר עַל פִּי פִּשְׁט

עֵנִין קֶרַח שְׁהִיָּה מִן הַבְּלוּעִים וּמִן הַשְּׂרוּפִים, יֵשׁ לְהִבִּין אֲשֶׁר בְּתַרְי קִטְלָא קִטְלִית לִיָּה. וּבְפִשְׁטוֹת יֵשׁ לְבָאֵר, דְּזָה רַק בְּמִיתַת בֵּית דִּין שְׂאִין בְּיַדְנוּ לְכֹלָא אֶת הַרוּחַ בְּצִרוּף צֵעֵר הַמִּיתָה, וּבְהִכְרַח שֶׁתִּצָּא נִשְׁמָתוֹ בְּצֵעֵר הַמִּיתָה הִרְאֵנוּהָ וְשׁוֹב לֹא שִׁיכַת מִיתָה שְׁנִיָּה, שְׁהַרִי אֵינְנוּ מְרַגֵּישׁ עוֹד, אֲבָל בְּיַדֵי שְׂמִים שְׂאֵנִי, שְׂאֲפִשֵׁר שְׁנִשְׁמָתוֹ תִּהְיֶה צְרוּרָה בּוֹ וְלֹא תִצָּא עִם צֵעֵר הַמִּיתָה הִרְאֵנוּהָ, וְכִמוֹ בְּמַצְרִים שֶׁהֲרִשְׁעִים שְׂבָהֶם הֵיוּ הוֹלְכִים וּמְטַרְפִּים וְנִתְּנָה בָהֶם חַיּוֹת לְקַבֵּל הַיְסוּרִין.

בְּאוֹר נֹסֵף עַל פִּי פְּנִימִיּוֹת הָעֵנִין | שְׂרַפַת הַמֵּאֲתִים וְחַמְשִׁים אִישׁ הִיָּתָה מֵעֵין שְׂרַפַת נֶדֶב וְאֲבִיחֵאוּ

וְהַעֲקָר מֵהַ שְׂנֵרָאָה לְבָאֵר, דְּהִנֵּה בְּרִשׁ"י בְּפִסּוּק 'זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ לָכֶם מִחֲתוֹת', הֵא לָכֶם תְּשִׁימִשׁ חֲבִיב מִכֹּל הֵא הַקְטָרֶת הַחֲבִיבָה מִכֹּל הַקְּרִבָּנוֹת וְסֵם הַמֹּת נִתֵּן בְּתוֹכָהּ שְׁבוּ נִשְׂרָפוּ נֶדֶב וְאֲבִיחֵאוּ וְכו', מִשְׁמַע שֶׁשְׂרַפַת הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֲתִים אִישׁ מְקַרְבֵי הַקְטָרֶת הִיָּה מֵעֵין שְׂרַפַת נֶדֶב וְאֲבִיחֵאוּ, וְכֵן מִשְׁמַע בַּמְדַרְשׁ.

וּבִאֲמַת שְׂכָתוֹב בְּחַד לִישָׁנָא, שֶׁם כְּתִיב 'וַתִּצָּא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם' (ויקרא י ב), וְהִכָּא כְּתִיב 'וְאֵשׁ יִצָּאָה מֵאֵת ה' וַתֹּאכַל אֶת הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֲתִים אִישׁ מְקַרְבֵי הַקְטָרֶת' (פסוק לה), אֲלֵא שֶׁשֵׁם הִיָּתָה שְׂרַפַת נְשָׁמָה וְגוֹף קָם, וְכֵן מִשְׁמַע שֶׁאֵף הַגּוֹפּוֹת נִשְׂרָפוּ, אֲבָל בְּעֵקֶר הָאֵשׁ נִרְאָה שֶׁשְׂתִּיָּהֶן שְׁוֹת.

כִּפִּי שֶׁנֶּדֶב וְאֲבִיחֵאוּ מֵתוֹ מַחֲמַת דִּבְקוֹת עֲצוּמָה אֵף מִיַּת הַשְּׂרוּפִים הִיָּתָה עַל יְדֵי דִבְקוֹת

וְהִנֵּה בְּנֶדֶב וְאֲבִיחֵאוּ אֵיחָא בְּסַפְרִים הַקְדוּשִׁים שִׁיִּצָּאָה נִשְׁמָתָן בְּאֵהֲבָה וּבְדִבְקוֹת יִתְרָה וְנִדְבָקוּ נִשְׁמוֹתֵיהֶם בְּמִקְוֵם, וְאֵף שֶׁהֲרִגִישׁוּ בְּהַפְרֵד נִשְׁמָתָם מֵעַל גּוֹתָם לֹא עָצְרוּ פֶּחַ לְעַצֵּר וְלְכֹלָא אֶת הַרוּחַ לְהַפְסִיק הַדְּבָקוֹת, מַחֲמַת נַעַם עֲרֻבוֹת מְתִיקוֹת הַדְּבָקוֹת, וְכִמוֹ שֶׁהֲאָרִיף בְּזֶה הַרֵב אֹרֶחַיִים. וּמִשֵׁם תְּקִישׁ לְכֹאֵן שֶׁאֲכִילַת הָאֵשׁ שֶׁל הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֲתִים אִישׁ הִיָּה בְּאֶפֶן זֶה שֶׁנִּדְבָקָה נַפְשָׁם בְּדִבְקוֹת עֲצוּמָה.

מִיַּת הַבְּלוּעִים הִיָּתָה יְרִידָה גְּמוּרָה לְשֵׂאוֹל תַּחֲתִית

וְהַהַפּוֹף מִזֶּה הֵיוּ הַבְּלוּעִים שֶׁיִּרְדּוּ לְשֵׂאוֹל, וּבַמְדַרְשִׁים שֶׁהֲעֵמִיק לָהֶם מְקוֹם הַבְּלִיעָה עַד שֵׂאוֹל תַּחֲתִית, וַיְדוּעַ מֵהַ שְׂכָתוֹ הַזֶּה הַק"ק (ח"ג קעז) בְּפִסּוּק 'כִּי אֵין מַעֲשֵׂה

הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר לְתוֹרָה וְתַפְלָה. הֵן מִמְזוֹן הֵן מִלְבוּשׁ וְהֵן מִבֵּית נִרְאָה רַמְב"ם סוֹף הַלְכוֹת אִיסוּרֵי מִזְבַּח], יִתֵּן אֶת הַרְאֵשִׁית וְאֵת הַטּוֹב בְּיוֹתֵר לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַכְנָה כְּלִית לָזֶה - שְׂמִיד בְּקוֹמוֹ מִשְׁנָתוֹ יֹאמֵר מוֹדָה אֲנִי בְּקַבְּלַת עַל.

וְעַל יְדֵי הָעֵנִין דְּמַתְּנוֹת כְּהֵנָּה יִשְׁנוּ הָעֵנִין דְּבִרְכַת כְּהֵנִים, יְבָרְכֶךָ גו' וַיִּשְׁמְרֶךָ, בְּבָנִים וּבְמִמוֹן וְכו', וּבְאֶפֶן ד'פָּרַח מִשָּׁה אַהֲרֹן, הִיָּנוּ שִׁיעַד מִהֲרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ - הַהֲמַשְׁכָּה אֵינָה נִפְסָקַת אֲלֵא יוֹרְדַת לְמַטָּה; 'שְׂקָדִים', שׁוֹקֵד עַל הַטּוֹב, בְּכָל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים, בְּכָל הַמְצַטְרֵף לוֹ בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת (ח"ב ע' 328-330):

בְּקֶר וַיְדַע ה' אֵת אֲשֶׁר לוֹ (טו ה)

יִיטֵב לֵב

רַבִּי יְקוֹתִיאֵל יְהוּדָה מְסִינְעֵט זִיעָ"א מִכְחוֹ הָאֲדָם בְּקוֹמוֹ בְּבִקְרָה מֵהַ נִחְשָׁב אֲצִלוּ לְעֵקֶר וְחֲשׁוֹב

וְעַל דְּרָף רָמָז יֹאמֵר בְּקֶר וַיְדַע וְגו', כִּי בְּבִקְרָה בְּקוֹמוֹ מִמִּשְׁתּוֹ אֲזַע יִבְחֵן הָאֲדָם מֵהַ נְדָמָה בְּעֵינָיו לְשָׁלוּ, כִּי אִם מִיָּד יִקַּבֵּל עֲלָיו עַל מַלְכוּת שְׂמִים בְּאֲמַת וַיַּעֲסֵק בְּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֲזַע הַמוֹפֵת שְׁזָה שָׁלוּ, וְאִם בְּקוֹמוֹ מִיָּד יַעֲסֵק בְּצָרְכֵי גּוֹפּוֹ, הִרִי הַמוֹפֵת שְׁזָה נִחְשָׁב שָׁלוּ. וְזֶה בְּקֶר וַיְדַע ה' אֵת אֲשֶׁר - נִחְשָׁב - לוֹ אִם צָרְכֵי נִשְׁמָתוֹ אוֹ צָרְכֵי גּוֹפּוֹ.

בְּאוֹר הַמְּסוּרָה עַל פִּי הַנִּבֵּל

וְזֹאת תּוֹרַת הַמְּסוּרָה, וַיְדַע בָּהֶם אֵת אֲנָשֵׁי סְכוֹת' (שופטים ח טז), עַל דְּרָף שֶׁפָּרְשׁוּ 'וַיִּבֶן לוֹ' - לְעַצְמוֹ - 'בֵּית' בְּעוֹלָם הַבָּא, וְלִמְקַנְהוּ עֲשֵׂה סְכוֹת' (בראשית לג יז) - לְקַנְיֵי עוֹלָם הִיָּה עֲשֵׂה סְכוֹת, דִּירַת עֲרֵאִי.

וְזֶה בְּקֶר וַיְדַע ה' אֵת אֲשֶׁר - נִחְשָׁב שָׁלוּ, אִם צָרְכֵי נִשְׁמָתוֹ אוֹ גּוֹפּוֹ, וַיְדַע בָּהֶם אֵת אֲנָשֵׁי סְכוֹת' הַיּוֹשְׁבִים בְּעוֹלָם הִיָּה כִּמוֹ דִּירַת עֲרֵאִי וְתוֹרָתוֹ קָבַע, וְהִבֵּן זֶה:

זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ לָכֶם מִחֲתוֹת קֶרַח וְכָל עֲרֵתוֹ (הא לָכֶם תְּשִׁימִשׁ חֲבִיב מִכֹּל, הֵא הַקְטָרֶת הַחֲבִיבָה מִכֹּל הַקְּרִבָּנוֹת וְסֵם הַמֹּת נִתֵּן בְּתוֹכָהּ שְׁבוּ נִשְׂרָפוּ נֶדֶב וְאֲבִיחֵאוּ, רש"י) (טו ה)

שֵׁם מִשְׁמוּאֵל

רַבִּי שְׂמוּאֵל מְסוּבָטוֹב זִיעָ"א

(בראשית יח כו) שְׁאָמַר אַבְרָהָם עַל חֶסֶד וְאֶהְיָה רַבָּה שְׁלוֹ שְׂאֵין לוֹ דְמִיּוֹן לְחֶסֶד דְאֶצִּילוֹת רַק כְּמוֹ עֶפֶר וְאֶפֶר כו'.

וְלָכֵן כְּדֵי שְׂמִישׁוֹ מְחֻסָּד שְׂבַאֲצִילוֹת הַשְּׁפָעוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת בַּעֲשִׂיָה כְצָרְכֵי הַנֶּפֶשׁ בַּגּוֹף, הוּא צָרִיף לְהַשְׁתַּלְשֵׁל וְלִירֵד בְּהַשְׁתַּלְשֵׁלוֹת מְדַרְגּוֹת רַבּוֹת בְּהִיכָלוֹת דְאֶצִּילוֹת בְּרִיאָה יִצְרֶה עֲשִׂיָה מֵהִיכָל לְהִיכָל עַד שְׂיִתְעַבֵּה לְהִיּוֹת חֶסֶדוֹ בְּעֵנְיָנִים גְּשָׁמִיּוֹם לְרַפְאוֹת הַחוּלָה וּלְכַרְךָ הַשְּׂנַיִם.

באור המאמר 'אדם נדון בכל יום'

וְעַל זֶה אָמְרוּ רַז"ל אָדָם נִדוֹן בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא נִדוֹן לְפִי מַעֲשָׂיו הַיּוֹם הָאֵם רְאוּי וּכְדָאֵי הוּא שְׂרִיר וְנִמְשָׁף חֶסֶד עֲלִיוֹן הַנִּמְשָׁף כְּכֹר עַל נַפְשׁוֹ לְמַעַלָּה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׂיִהְיֶה יוֹרֵד וְנִמְשָׁף מִמְדַרְגָּה לְמְדַרְגָּה מֵהִיכָל לְהִיכָל בְּכָדֵי שְׂמִישׁוֹ מְרוּחְנִיּוֹת לְגְשָׁמִיּוֹת.

או' שְׂמָא אֵין רְאוּי הָאָדָם לְזֶה, וְאִזִּי יִתְעַכֵּב וְלֹא יֵרֵד לְמַטָּה רַק יִשְׂאָר לְמַעַלָּה בְּרוּחְנִיּוֹת וְשֵׁם גִּיַע לוֹ שְׂיִוְסִיפוּ לוֹ תַעֲנוּג בְּגַן עֵדֶן מֵאַחַר שְׂנִמְשָׁף לוֹ חֶסֶד. אָבָל עִם כָּל זֶה לֹא יִמְשָׁף מִמֶּנּוּ לְמַטָּה כָּלֵל.

וְהִנֵּה הַשְּׁפָעַת חֶסֶד זֶה הוּא מִתְעַכֵּב וְשׁוֹהֶה עַד שְׂנִמְשָׁף וּבָא לְמַטָּה, שְׂהֲרִי בְּכָל הַשְׁתַּלְשֵׁלוֹת מֵהִיכָל לְהִיכָל הוּא עַל יְדֵי מִשְׁפָּט אִם רְאוּי הוּא שְׂיִמְשָׁף הַהַשְּׁפָעָה לְמַטָּה וּמַעֲנִיּוֹם בְּדִינוֹ וְיֵשׁ מִי שְׂמִקְטָרֵג לומר שְׂחֻטָּא וְאִינוּ רְאוּי לְזֶה.

אָבָל כְּשִׁנְמִישׁוֹ הָאוֹר וְהַשְּׁפַע עַל יְדֵי אֶהְרָן וּמִגִּזְעוֹ תַחְתּוּי כְּהֻנִּים הַנוֹשְׂאִים אֶת יְדֵיהֶם וּמְבָרְכִים אֶת הָעַם בְּכַרְפַּת כְּהֻנִּים, אִזִּי הַשְּׁפָע הִיא נִמְשָׁכֶת בְּמַהִירוֹת דְרָף כֵּל הָעוֹלָמוֹת בְּאֵין מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב וְאֵין מַעֲנִיּוֹם בְּדִין כָּלֵל.

וְזִהוּ עֲנִין בְּרַכַּת כְּהֻנִּים יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ. וְאָמְרוּ רַז"ל יְבָרְכֶךָ בְּמִמּוֹן כו' יְבָרְכֶךָ בְּבָנִים כו' וְיִשְׁמְרֶךָ מִן הַמַּזִּיקִים. כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּרַבּוֹת נִשְׂאָ פֶרֶק י"א. הִינּוּ שְׂנִמְשָׁף חֶסֶד הָעֲלִיוֹן מִיָּד בְּגִשְׁמִי לְהִיּוֹת הַבְּרָכָה בְּכַנֵּי וּמוֹזְנֵי, 'יָאָר ה' פְּנִינֵי הִינּוּ הָאֶרֶת פְּנִינִים, 'וְיִחַנְגְּוּ' שְׂנִמְשָׁף לְמַטָּה מִטָּה.

הטעם שהמשכת החסד על ידי אהרן הוא במהירות וללא מעכב

ואמנם שרש הטעם לזה, על היות המשכת החסד שעל ידי אהרן נמשך במהירות באין מעכב ומונע ההמשכה – הוא לפי פי אית חסד ואית חסד, 'חסד

וּתְבוּאוֹת כְּמוֹ זֵית גִּפְן תִּאָּנָה כו' שְׂכַלְמֵם מִשְׁתַּהִיִּים זְמַן רַב יוֹתֵר מֵהַשְּׂקָדִים וּכְמוֹ שְׂאִיתָא בְּרַבּוֹת סוֹף קִהְלַת מַה סִּימְנֵנוּ שֶׁל שְׂקָד זֶה מִשְׁעָה שֶׁהוּא מְצִיץ עַד שְׁעָה שֶׁהוּא גּוֹמֵר כ"א יוֹם. וְעַל כֵּן נִקְרָא שְׂקָד שֶׁהוּא עֲנִין מֵהִירוֹת כְּמוֹ שְׂנִאָמַר (בִּירְמִיָּה סִימָן א) 'מִקָּל שְׂקָד כו' כִּי שְׂקָד אָנִי עַל דְּבָרֵי לַעֲשׂוֹתוֹ.

השקדים רמז על ענין התגלות האורות במהירות על ידי אהרן הכהן

וְזִהוּ רִמְזוֹ עַל הַכְּהֻנָּה. כִּי הִנֵּה 'אֶהְרָן' אוֹתִיוֹת 'נְרָאָה', שְׁעַל יְדוֹ הִיּוֹ כֵּל הַהַתְגַּלוֹת וְהַמְשָׁכוֹת הָאוֹרוֹת מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. וְהִנֵּה הַהִמְשָׁכוֹת הַנִּמְשָׁכִים עַל יְדוֹ הֵם נִמְשָׁכִים מֵרוֹם הַמַּעְלוֹת עַד לְמַטָּה בְּמַהִירוֹת גְּדוּלָה בְּלֵי שׁוֹם עֲכוּבִים.

כי הנה כתוב בכרפת המזון 'הנן את העולם כלו בטובו בחן בחסד', להיות מתהוה מטובו וחסדו העליונים השפעות גשמיים צריך להיות ירידת החסד בהשתלשלות מדרגות רבות מאד עד שיתעבה ההשפעה ממנו על חסד גשמי.

ועל ידי אהרן שהוא בחינת 'נראה אור' (תהלים לו ט), הינו שיהיה נמשך השפעת החסד במהירות שלא יתעכב בהעולמות ורבויה השתלשלות שמכרח להיות נמשך בהם עד שימשך ויתגלה למטה כי אם יהיה עובר ונמשך דרך הם במהירות מבלי עכבה בהם. ועל כן הרמז לזה הוא שקדים כנ"ל.

הטעם שמבקשים כל יום בקשות בתפלה אף שכבר נגזר בר"ה

ובאור הַעֲנִין, הִנֵּה יְרֵדֵה הַקּוֹשֵׁיָא מֵהוּ שְׂמִבְקָשִׁים בְּכָל יוֹם וּמִתְפַּלְלִים 'רְפָאנוּ ה'' בְּרָף עֲלִינוּ', הֲרִי עַקֵּר דִּינוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַכַּפּוּרִים. וּכְמוֹ שְׂאִיתָא קוֹשֵׁיָא זֹו בְּתוֹסְפוֹת (פ"ק רשבת יב: ובפ"ק דר"ה טז.).

אך הַעֲנִין כִּי מַה שְׂנִכְתַּב וְנִחַתֵּם בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַכַּפּוּרִים הִינּוּ שְׂנִמְשָׁף לוֹ חֶסֶד עַל נַפְשׁוֹ, וְהַחֶסֶד הַהוּא הַנִּמְשָׁף מֵאֵין סוֹף בְּרוּף הוּא הוּא לְמַעַלָּה עֲדִין בְּמַלְכוֹת דְאֶצִּילוֹת שֶׁהִיא מְקוֹר דְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה יִצְרֶה עֲשִׂיָה.

והינו מֵה שְׂנִאָמַר 'בְּטוּבוֹ' בְּחֵן וּבְחֶסֶד שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא חֶסֶד עֲלִיוֹן בְּרוּף הוּא אֲשֶׁר הוּא לְמַעַלָּה מַעַלָּה מִמְהוֹת הַשְּׁפָעַת גְּשָׁמִיּוֹם. וּכְנוּדָע מַעֲנִין 'וְאִנְכִי עֶפֶר וְאֶפֶר'

י. זֶה מְדַבֵּר עַל קִרְח וְעִדְתּוֹ עַל הַבְּלוּעִים וְעַל הַשְּׂרוּפִים, וּבָא לְהַגִּיד עֲנוּתוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עֲלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׂכַל הַנִּקְמוֹת שְׂנַעֲשׂוּ בְּקִרְח וְעִדְתּוֹ לֹא תִּלָּה שׁוֹם דְּבָר כַּחֲחוֹ רַק תִּלָּה הַכֹּל בְּמִאָמְרוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

בתחלה אָמַר לָהֶם שְׂיִקְחוּ אִישׁ מִחֻתּוֹ מֵאֲתָתִים וּחְמָשִׁים אִישׁ וּקְרַח וְאֶהְרָן, וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְּדוֹשׁ (פסוק ז) וְהַשְּׂאָר יֵאָבְדוּ, וְהָיָה יָכוֹל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עֲלָיו הַשְּׁלוֹם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לְגוֹר [עַל] הָאִישׁ שֶׁתִּצָּא וְתֵאָכֵל וּבָלֵא הַקְּרַבֵּת הַמִּחֻתּוֹת, וְגַם בְּזֶה יוֹדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִכְפְּרוּ וְיִדְעוּ כִּי הֵאָמַת עִם מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עֲלָיו הַשְּׁלוֹם וְהַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה מְזִידִים וְחֻטְאִים וּפּוֹשְׁעִים. וְהוּא עֲלָיו הַשְּׁלוֹם הִנֵּה מֵאֶרֶץ אֶפֶר וְאוֹמֵר אוֹלֵי יְשׁוּבֵי, וְתוֹלָה הַדְּבָר בְּיָדוֹ יִתְבַּרֵּךְ:

וזה בָּא לְרַמְזוֹ פֶּאֶן, 'תְּשִׁיתֶמוּ כְּתַנּוּר אֵשׁ', דְּהִינּוּ, אֶף עַל גַּב דְּבֵאוֹתָהּ שְׁעָה הִיָּה כַח בְּיָדְךָ לומר לה' שְׂתִצָּא אֵשׁ וְתֵאָכֵלֵם מִיָּד, לֹא עֲשִׂיתָ כֵּן, רַק הִיִּיתָ מַעֲכָב הַדְּבָר וְדַחִיתָ אוֹתָם וְאָמַרְתָּ (פסוק ה) 'בְּקֹר וְיִדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ.'

ודומה זֶה לְמִי שֶׁרָצָה לְשַׂרְף אָדָם שְׂנוֹתֵיכִי שְׂרָפָה וְהִיָּה תַנּוּר מוֹכֵן מִסָּק אֵשׁ לְהַכָּה, וְלֹא רָצָה לְשַׂרְפוֹ בּוֹ מִרַב בְּחֻמְנוֹתוֹ, אָמַר שְׂמָא יְשׁוּב, וְצִוָּה לְהַסִּיק תַנּוּר אַחַר מַחֲדָשׁ שָׁבוּ יִשְׂרָף הָאִישׁ הַמִּחֻיָּב שְׂרָפָה, וְכִלֵּי עֲלָמָא יְדַעוּ שְׂפִנְתּוֹ לְטוֹבָה, שְׂמָא בְּיַנֵּי בִינֵי שְׂיִהְיֶה רְאוּי תַנּוּר לְשַׂרְף, יַחֲזוּר הַמִּחֻיָּב.

וזהו 'תְּשִׁיתֶמוּ כְּתַנּוּר', דְּהִינּוּ עֲשִׂיתָ לָהֶם עֲפָכָה לְשׂוֹרְפָתֵם, דּוּמִיא דְתַנּוּר שְׂרָפָה לְהַסִּיק מַחֲדָשׁ צָרִיף עֲפָכָה לְהַסְקָתוֹ, כֹּף עֲשִׂיתָ לָהֶם דַּחִיָּה עַד בְּקֹר. 'לַעַת פְּנִיךָ', דְּהִינּוּ בַעַת שְׂהַכְעִיסוּךָ כְּעַס גְּדוּל, וְהִיָּה כַח בְּיָדְךָ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לְשַׂרְפֵם מִיָּד וְהֵאָמַת עִמָּךְ, אֶפְלוּ הִכֵּי הָאֶרְכָּת אֶפְרָד וְדַחִיתָ אוֹתָם עַד הַבְּקֹר:

והנה פָּרַח מִטָּה אֶהְרָן כו' וְיִגְמַל שְׂקָדִים (ולמה שקדים, הוא הפרי הממנה להפריח מכל הפרות, רש"י) (זי כג)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א
'שקדים' ענין מהירות
להבין למה שקדים, הנה שקדים הם ממקרים להגמור יותר מכל הפרות

אֵלָא הִיא – מִתְאַחֲדָת עִם מְצִיאֹתוֹ שֶׁל הַמְשַׁלַּח לְהִיּוֹת מְצִיאֹת אַחַת.

[וְאֶדְרָבָה – זֶה גּוֹפֵא הוּא הַחֲדוּשׁ בְּעֵינֵי הַשְּׁלִיחוֹת, שֶׁהַשְּׁלִיחַ צָרִיף לְהִיּוֹת אִישׁ בַּר דַּעַת בְּפָנָיו עֲצָמוֹ (וְלֹא חֲדוּשׁ), שֶׁנִּמְסָר לוֹ כַּחוֹ וְתִקְפוֹ שֶׁל הַמְשַׁלַּח, וּמִכָּל מְקוֹם כֹּל כַּחוֹ (בְּעֵינֵי הַשְּׁלִיחוֹת) קָאֲתִי מִכַּח הַמְשַׁלַּח].

וְנִמְצָא, שְׂאִין כָּאֵן דְּרָגָא וְאִפֵּן בְּשִׁלְחוֹת שֶׁהַשְּׁלִיחַ נִשְׁאָר – בְּאֶמֶת – מְצִיאֹת בְּפָנָיו עֲצָמוֹ, אֵלָא דְבָר זֶה – שֶׁהַשְּׁלִיחַ צָרִיף לְהִיּוֹת מְצִיאֹת בְּפָנָיו עֲצָמוֹ – הוּא פֶּרֶט נוֹסֵף בְּעֵינֵי הַשְּׁלִיחוֹת – דְּשִׁלּוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, שֶׁכִּדִּי שִׁישְׁלָם רְצוֹן הַמְשַׁלַּח כְּדַבְעֵי צָרִיף לְהִיּוֹת מַעֲשֵׂה הַשְּׁלִיחוֹת נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי מְצִיאֹת הַשְּׁלִיחַ [עַד שֶׁמְרַגֵּישׁ אֶת עֲצָמוֹ כְּבַעַל הַדְּבָר].

כאור מאמר חז"ל 'אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חברו'

וְזָהוּ גַם הֶרְמֹז בְּלִשׁוֹן חַז"ל (הַג"ל) 'אָדָם רוֹצֵה בְּקַב שֶׁלּוֹ מִתְשַׁעֵה קָבִים שֶׁל חֲבֵרוֹ': 'אָדָם וְחֲבֵרוֹ' הוּא (רַבְעָה זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא – שְׁמוֹר ר"פ כו. רש"י ד"ה דַּעַלךְ שֶׁבַת ל.א.), שֶׁעַל יְדֵי שְׁנִיָּהִם יַחַד יִשְׁנָם עֲשָׂרָה קָבִים, הַמּוֹרָה עַל שְׁלֵמוֹת (דְּעִשָׂר הוּא מִסְפֵּר הַשְּׁלֵם).

וּכְדִי לְהַגִּיעַ לְשִׁלְמוֹת זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת הַחֲבוּר דְה"ק בְּשִׁלּוֹ שֶׁל הָאָדָם וְהַתְשַׁעֵה קָבִים שֶׁל חֲבֵרוֹ – כְּלוֹמֵר, מִחַד גִּיסָא צָרִיכָה לְהִיּוֹת יְגִיעַת הָאָדָם, שֶׁבְּזֶה מְרַגֵּישׁ שֶׁזָּהוּ שֶׁלּוֹ (קַב שְׁלוֹ), וּכְבִיחַד עִם זֶה צָרִיף לְהַפִּיר שֶׁכָּל עֲבוֹדָתוֹ (כּוֹלֵל זֶה שֵׁשׁ קָב שְׁלוֹ) הִיא בְּשִׁבִיל 'חֲבֵרוֹ', וְעַל יְדֵי צְרוּף שְׁנִיָּהִם יַחַדְדֵי – יִשְׁנָם כֹּל הַעֲשָׂרָה קָבִים (חֶלֶק לַג עַמ' 118):

וְאִמְרַת אֱלֹהִים כְּהִרְמִיכֶם אֶת חֻלְבוֹ מִמֶּנּוּ וּנְחָשׁ לְלוּיִם כְּתִבּוּאָת גְּרוֹן וּכְתִבּוּאָת יָקָב (יח ל)

מֵאִמֵר מִרְדְּכִי

נְבִי מִרְדְּכִי מִנְדְּבוּרָא זִיע"א

הַמְשַׁבֵּר כַּח הַתְּאוּת בִּצְעִירוּתוֹ נָקַל לוֹ לְעַבְדַּת הַבוֹרָא בַּעַת זְקוּנוֹתוֹ כַּכַּח הַמַּחֲשֵׁבָה

נִרְאָה לְפָרֵשׁ, דְּהִנֵּה לְשִׁאָדָם בְּכַתְרוֹתוֹ מְכַנְיַע וּמְשַׁבֵּר כַּח הַתְּאוּת הַגְּשָׁמִיּוֹת וּמְקַדֵּשׁ כֹּל עַתּוּמֵי רַק לֵה' אֱלֹקֵינוּ בַּתּוֹרָה וְתַפְלָה כְּכֹל מֵאֲמָצִי כַּחוֹ, אֲזִי בְּנִקְל לוֹ אַחַר כֵּן לְעַבְדַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם יְגִיעָה, וְאִפְלוּ כְּאִשְׁרֵי יֹשֵׁב בְּדָר וְיָדָם, עֲבוֹדָתוֹ נַעֲשִׂית עַל יְדֵי מַחְשַׁבְתּוֹ מִחְשַׁבְתַּת הַקְּדוּשׁ עֲבוֹדָה שֶׁהִיא בְּלִב, וְעֲבוֹדָתוֹ תְּמָה גַם

כְּשֶׁהַשְּׁלִיחַ הוּא מְצִיאֹת בְּפָנָיו עֲצָמוֹ (נִפְרָד מִהַמְשַׁלַּח) – כִּי אִזּוֹ יֵשׁ בְּעֲבוֹדָתוֹ בְּגִלּוּי הַמַּעֲלָה דְקַב שְׁלוֹ, וְאִמְרוּ וְי"ל שֶׁעַל פִּי טַבַּע בְּרִיאָתוֹ אָדָם רוֹצֵה בְּקַב שֶׁלּוֹ מִתְשַׁעֵה קָבִים שֶׁל חֲבֵרוֹ' (ב"מ ל.ח.), וּכְמוֹ שְׂרוּאִים בְּמוּחָשׁ, דְּכֹאֲשֶׁר הִרְגֵּשׁתְּ הָאָדָם בְּיַחַס לְדָבָר מְסֻיָּם הִיא שֶׁזָּהוּ עֵינֵי הַנוֹגֵעַ לוֹ הִרִי זֶה מְעוֹרָר אֲצֵלוֹ יְגִיעָה גְדוֹלָה יוֹתֵר, וְכֵן יֵשׁ לוֹ בְּזֶה יוֹתֵר תַּעֲנוּג וְכו'.

וְכֵן בְּעֲבוֹדָה רוּחָנִית, דְּכֹאֲשֶׁר עֲבוֹדָתוֹ הִיא בְּאִפֵּן שְׂאִינוֹ מְרַגֵּישׁ אֶת מְצִיאֹתוֹ וְחוֹשֵׁב רַק אוֹדוֹת הַמְשַׁלַּח [אוֹ אִפְלוּ בְּרָגָא הַפְּחוּתָה בְּשִׁלְחוֹת, שֶׁנִּחְשָׁב לְעִשִׂית הַשְּׁלִיחַ אֵלָא שֶׁעֲשִׂיתוֹ הִיא בְּשִׁבִיל הַמְשַׁלַּח], הִרִי זֶה יָכוֹל לְגַרֵם לְחִלְשׁוֹת בְּעֵינֵי הַיְגִיעָה.

וְלִדְגָמָא: כְּאִשְׁרֵי הַתִּיגַע בְּכָל כַּחוֹ, וּמִכָּל מְקוֹם הַעֵינֵי לֹא נִשְׁלָם עֵדִין, שְׂאִזּוֹ אִפְשָׁר שִׁיעֲלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, דְּמִכִּינֵן שֶׁהוּא עֲשֵׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר בִּיכְלָתוֹ, וְהַעֵינֵי הֵלֵא הוּא שֶׁל הַמְשַׁלַּח' (הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא), הִרִי הוּא אֶת שֶׁלּוֹ עֲשֵׂה, וְהִשְׁאָר – יִשְׁלָם הַמְשַׁלַּח.

וְלִכֵּן יֵשׁ מַעֲלָה בְּהַרְגֵּשָׁה שִׁישְׁנָה מְצִיאֹת הַשְּׁלִיחַ, אֲשֶׁר דְבַר הַשְּׁלִיחוֹת נִמְסָר לוֹ וְזָהוּ עֵינֵי שֶׁלּוֹ, וּבְמִילָא הַדְּבָר נוֹגַע לוֹ בְּמִיחַד.

[וְכִידוּעַ הַמְשַׁלַּח בְּזֶה – מִהַחֲלוּק שְׁבִין מְסִירוֹתוֹ שֶׁל פְּקִיד אוֹ שְׁכִיר הַעוֹשֶׂה עֵינֵי בְּאֶמּוּנָה, לְמְסִירוֹתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת בְּאוֹתוֹ עֵינֵי: הַפְּקִיד, מִכִּינֵן שֶׁעוֹשֶׂה מְלַאכְתּוֹ בְּאֶמּוּנָה עוֹבֵד כְּכֹל יְכַלְתּוֹ בַּכּוֹחַ הַגְּלוּיִם, וְאַחַר כֵּן הוֹלֵךְ לְעַסְקָיו בְּמַנּוּחָה, מִכִּינֵן שֶׁבְּאֶמֶת עֲשֵׂה כֹל הַמְשָׁל עֲלָיו; מֵה שְׂאִין כֵּן הַבַּעַל הַבַּיִת – שְׂאִינוֹ יָכוֹל לִישֵׁן בְּמַנּוּחָה, אִף אִם עֲשֵׂה כְּכֹל יְכַלְתּוֹ, וּבְמִילָא מִתְגַּלִּים אֲצֵלוֹ כַּחוֹת נַעֲלָמִים וְכו'].

יחד עם ההרגשה העצמית של השליח עליו להתבטל כלפי רצון המשלח

אֵלָא שֶׁמִּכָּל מְקוֹם מְסַקְנַת הַגְּמָרָא הִיא 'הָא דְרַב אִשִּׁי בְּרוּתָא הִיא', כִּי אִף עַל פִּי שִׁישׁ מַעֲלָה בְּהַרְגֵּשׁתְּ מְצִיאֹת הַשְּׁלִיחַ, אִין זֶה סוֹתֵר חַס וְשְׁלוֹם לְעֵינֵי 'שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ', שֶׁהַשְּׁלִיחַ צָרִיף לְהִיּוֹת בְּטַל אֵל הַמְשַׁלַּח.

הַסְכָּרַת הַעֵינֵי: זֶה גּוֹפֵא שֶׁצָרִיף לְהִיּוֹת מְצִיאֹת שֶׁל שְׁלִיחַ (נִפְרָד מִהַמְשַׁלַּח), הִרִי זֶה גּוֹפֵא רַק מִפְּנֵי שֶׁזָּהוּ רְצוֹן וְתַעֲנוּג הַמְשַׁלַּח – כִּי דְרָקָא עַל יְדֵי זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנָיו שְׂאִמְרָתִי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי.

וּמִזֶּה מוּכָן, שֶׁבְּעַמְק הַעֵינֵי, מְצִיאֹתוֹ שֶׁל הַשְּׁלִיחַ – אֵינָה מְצִיאֹת בְּפָנָיו עֲצָמוֹ,

עוֹלָם יְרִיב חֶסֶד. וְהִנֵּה הַמְשַׁכָּה עַל יְדֵי אַהֲרֹן הוּא מְבַחֲשֵׁת יְרִיב חֶסֶד' [רֵאשִׁית תּוֹרָה אוֹר פִּרְשַׁת תְּצוּה פ.כ, סע"א וְאִילָךְ], וְהוּא חֶסֶד שְׁבִלִי גְבוּל שְׁיִוְרָד וְנִמְשָׁךְ עַל פִּי מִדּוּתֵי וְאִין שׁוּם בְּחִינַת דִּין שִׁיעֲפֹכוֹ כֹּלֵל. מֵה שְׂאִין כֵּן בְּחֶסֶד עוֹלָם יֵשׁ כְּנִגְדוֹ בְּחִינַת דִּין הַמַּעֲפָכוֹ.

וְהַמְשַׁלַּח לְזֶה עַל דְרָף מְשַׁל נִהַר גְּדוּל בְּמֵאֵד שֶׁהִלִּיכַת הַמַּיִם הוּא בְּתַגְבֻּרַת גְּדוּלָה לֹא יוֹכְלוּ לְעַכֵּב הִלִּיכַת הַמַּיִם, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּנִהְרוֹת שְׂאִין גְּדוּלִים כֹּל כֵּן מְעַכְבִּים הִלִּיכַת וְהַמְשַׁכַּת מִימֵי עַל יְדֵי עֲצִים וְעֶפֶר וְכִיּוֹצֵא עַד שֶׁמַּעֲמִידִין עַל יְדֵי זֶה עֲלִיהֶם בַּיִת הַטְּחִינָה אוֹ גְּשָׁרִים.

אֲבָל בְּנִהַר גְּדוּל מֵאֵד לֹא יַעֲכַב עַל יְדֵי מוֹנְעִים וּמַעֲפָכִים הַנִּי"ל כִּי אִם הַלּוּף לֵלֶךְ כְּמִנְהַגוֹ וְיִשְׁטֵף הַעֲצִים וְהַעֶפֶר הַמַּעֲפָכִים. כֵּן הַנְּמַשֵּׁל בְּעֵינֵי הַמְשַׁכָּה מְבַחֲשֵׁת יְרִיב חֶסֶד הוּא הוֹלֵךְ וְנִמְשָׁךְ בְּמִרוּצָה, וְכֹל הַדֵּינִין מִתְעַבְרִין וּמִתְבַּטְּלִין מִחֻמְתּוֹ כו' (נֵה, ג וְאִילָךְ):

כֵּן תְּרִימוּ גַם אַתֶּם תְּרוּמַת ה' (יח כח)

לקוטי שיחות

נְבִי מִנְחָם מְעַנְדֵל מְלִיּוּבְאוּיִטִּשׁ זִיע"א

הַדֵּינִין בְּגִמְרָא הָאִם יֵשׁ שְׁלִיחוֹת לְנִכְרֵי כְּכֹל הַתּוֹרָה

מִפְּסוּק זֶה לְמַדוּ חַז"ל (קִידוּשֵׁין מ.א): שְׂאִין שְׁלִיחוֹת לְנִכְרֵי. וּמְצִינוּ בְּגִמְרָא (ב"מ ע.א): שֶׁקֵּלָא וְטְרַיָא בְּגִדְרֵי דִין זֶה: רַב אִשִּׁי אָמַר כִּי אֲמַרְיִן אִין שְׁלִיחוֹת לְנִכְרֵי הַנִּי מְלִי בְּתְרוּמָה אֲבָל בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה יֵשׁ שְׁלִיחוֹת לְנִכְרֵי.

(וּמִסִּיק בְּגִמְרָא) וְהָא דְרַב אִשִּׁי בְּרוּתָא הִיא, מֵאִי שְׁנָא תְּרוּמָה דְלֵא, דְּכַתִּיב אַתֶּם גַּם אַתֶּם מֵה אַתֶּם בְּנֵי בְרִית, אִף שְׁלוּחַכֶם נְמִי בְּנֵי בְרִית, שְׁלִיחוֹת דְכָל הַתּוֹרָה כְּלָה נְמִי (שְׁיָהָא שְׁלוּחוֹ כְּמוֹתוֹ. רש"י) מִתְרוּמָה גְּמַרְיִין לָהּ (בְּקִדּוּשֵׁין. רש"י).

עַל אִף שֶׁנִּדְרָה דְבַרֵי רַב אִשִּׁי שִׁישׁ שְׁלִיחוֹת לְנִכְרֵי כְּכֹל הַתּוֹרָה – יֵשׁ לְלַמֵּד מִכָּן מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל לְעַבְדַּת הַבוֹרָא

וְהִנֵּה אִף עַל פִּי שְׁדַבְרֵי רַב אִשִּׁי דִישׁ שְׁלִיחוֹת לְנִכְרֵי נִדְחוּ לְהִלְכָה עַד שְׂאִמְרוּ 'בְּרוּתָא הִיא' – מִכָּל מְקוֹם, מִזֶּה גּוֹפֵא שֶׁגַם דְּבָרֵי הַכְּנוּסוֹ בַּתּוֹרַת אֶמֶת, עַל כְּרִיחַ צָרִיף לִוְמַר שִׁישׁ גַּם לָהֶם מְקוֹם.

כְּאִשְׁרֵי הַשְּׁלִיחַ הוּא מְצִיאֹת בְּפָנָיו עֲצָמוֹ מִתְעוֹרֶרֶת אֲצֵלוֹ שְׁכִיחַת

וְיֵשׁ לִוְמַר הַבְּאוּר בְּזֶה – בְּעֲבוֹדַת הָאָדָם: בְּעֲבוֹדַת הָאָדָם לְקוֹנוֹ יִשְׁנוֹ עֲלוּי

תגשם וינתק מהקדשה ח"ו על ידי האכילה, ולכן הוא מתחזק ומתאמץ לקדש עצמו יותר ויותר בעת אכילתו לדבק עצמו בקשר ודבקות גדול. ונמצא בעת אכילת הצדיק הוא מקדש את עצמו יותר מבשעת תפלתו, אכל לא כן שאר העם שבשעת תפלתם יכולים להתקדש יותר מבשעת אכילתם: (ד"ה ואמרת אליהם):

מאור ושמש

רבי קלונימוס קלמן ע"פ שטיין זיע"א
דרך הצדיקים לחוש בעצמם תמיד שמא
נהנים מהעולם הזה

מדרך הצדיקים ההולכים בדרך האמת בעבודתו ית"ש, להיותם תמיד בראגה ולחשד את עצמם פן ואולי נהנו מהעולם הזה, הגם שעושים כל דבר ודבר לשם שמים אף על פי כן חושב על עצמו וקש שעושה הכל בשביל הנאת גופו לבקש גדלה לעצמו וכדומה (ד"ה ויאמר ה):

אגרא דכלה

רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א
טעות המון העם בראותם את הצדיקים
אוכלים על שלחנם כאחר האדם

והנה הן אמת שגם עסקי עוה"ז אכילה ושתייה משגל ומשא ומתן, הם עבודות גדולות להצדיקים העוסקים ביחודים בעולמות עליונים פנודע. והנה רבת המון עם בראותם הצדיקים יושבים על שלחנם ואוכלים מטעמים פנד י"י הטובה עליהם, מורים לעצמם התר לעשות כל זמיהם פתגים, וסוברים פי לא יאשמו פי זה ג"כ דרך הנאות לצדיקים. ועינים הטעם, פי הצדיקים גורמים בתפלתם יחודים נוראים בעולמות, ואחר התפלה פאשר נפקתא מפי מלכא יתייב, יושבים על שלחנם להנות מן נפקתא דבי מלכא, והכל לצורך גבוה והוא להם עבודה גדולה פאכילת קדשים דמשלחן גבוה קא זכו (ד"ה ונחם):

קימה

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א

מהמחשבה הראשונה שנופלת במוה בעת
הקימה ידע מרדטו בעבודת ה'

והנה פנה צריך האדם גיב להסתכל ולהבחין בעצמו בכל יום בכך בקומו ממטותו

והמשפיל יתבונן על זה שהוא מתרמית היצר ותחבולותיו וכו'. והנה הסימן על זה אם הוא באמת מצוה או אם הוא מתרמית היצר, הוא פשיבחיץ האדם בעצמו אם גדלה תשוקתו כ"כ לשאר המצות ג"כ, לאותן הענינים שהם בודאי מצוה כגון ציצית ותפלין ותורה, אזי הוא טוב. אף אם רואה שאינו משתוקק כ"כ לשאר המצות, יבין לאשורו שהתשוקה הזאת שמדמה בידעתו לאותו ענין הנרצה לו למצוה, הוא מפתוי היצר להפילו במכמרת, ותחתייה תעמד בהקרת, כך קבלנו (ד"ה א"י ויקח):

קדשה

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א
על ידי שמקדש עצמו מנעוריו במניעת
התאוות מתקדשים כל איבריו וזוכה
לדבקות ותפלה זכה

בהתקדש כ"ד ראשי אבריו ממילא יתקדש כל רמ"ח אבריו ותהיה תפלתו זכה וצלולה ויהיה דבוק בהש"ת וכו', וזהו אינו יכול להיות כי אם שירגיל עצמו מנעוריו לגרע ממנו תאוות הגשמיות, תאוות אכילה ותרנה ושנה ותאוות משגל, כי אם מה שהיא מן ההכרח, ואז אפשר לו להיות הכ"ד ראשי אבריו קדש, וממילא יתקדש כל רמ"ח אבריו כנ"ל כל עצמותי תאמרנה וגו' ויוכל לעבד ה' ברוך הוא בדבקות גדול (ד"ה ויש לפרש):

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א
על האדם להעלות לקדשה את כל ההנאות
הגשמיות

הדבקות נקרא 'אש' על שם שהאדם מקרב עצמו אל אור שכינתו ובויער בקרבו האור הגדול כאש בוערת, ויש גם כן אש אחר, והינו שיש לאדם חשק ותענוג גשמי ולבו בוער לדבר ההיא. ואש הדבקות נקרא 'אש מן השמים', וזה הגשמי נקרא 'אש מן ההדיוט', והאדם צריך להעלות הכל למעלה, אפלו כל ההנאות הגשמיות, הן אכילה ושתייה וככל המדות צריך להוציא יקר מזולל (ד"ה ויאמר משה):

הצדיק מתקדש בעת האכילה יותר מבעת
התפלה

הצדיק בשעת תפלתו הוא בודאי בדבקות ובקדשה במחשבות טהורות וצלילות וזכות. ובעת אכילתו, מתמת שהוא דבר גשמי, אז מורה עולה על ראשו לבל

בעניני הגשמיות אכילה שתיה, מחמת שמקדש ומדבק עצמו גם אז בדבקות גדול, יען שגשש הקדשה בו בכל אבריו פידוע.

הרמו בלשון הפסוק

וזהו רמז הפתוי בהרימכם את חלבו, פרוש כשפתרישו את מבחר הימים - הם מי הפירות - רק בלתי לה' לבדו, ואזי ונחשב - לשון מחשבה - ללוי, הוא לשון התחברות ודבקות, פרוש שעל ידי המחשבה לבד יוכל לבוא לדבקות הבורא ברוך הוא.

כתבואת גון וכתבואת יקב מרמז על האכילה כמו שכתוב בספר הקדוש נעם אלימלך, פרוש כמו שבשעת האכילה, עם שהוא בעצמותו דבר הגשמי, במחשבת הקדש לבד יפעל להחשב עבודה ולבא על ידה לדבקות העליון:

לשונות של אור

דבקות

פרי הארץ

רבי מנחם מענדל מוויטעבסק זיע"א
התקשרות ודבקות אמיתית בשכינה
אפשרית רק על ידי צער בכחינת מיתה
ממש

התקשרות נפשו באמת עם השכינה תתאה והתאחדו עמה להתכלל בה, והינו שלא תהיה כונתו אלא להעשות כלי בנפשו ורוחו ונשמתו אליו יאסף לקבל השמש לאור יומם ולהדבק בה' וכו', א"א להגיע לזה כי אם מדי עברו דרך המות ממש ויאחזוהו פלצות ויסורי בדקי מיתה ממש כלי שום שנוי פידוע, שנקרא בזהר אילנא דמותא. ואחרי עברו דרך הלזכו זה ויתן את נפשו למומתים ויסבל צער מיתה, אם יאיר ה' חסדו ויחיהו מיומים, אז יאיר כשמש אפלתו להדבק בה' ובמדותיו לאהב אותו ויראת ה' על פניו:

יצר הרע

אגרא דכלה

רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א

דרך היצר לפתות האדם על עברה שהיא
מצוה | הדרך לעמד על תרמיתו

היצה"ר זה דרכו כל היום לפתות האדם לעשות עבירות באמרו שזה מצוה,

מסכים המכדילים, וכן כל החלשות רח"ל הוא מחמת קלפות, וכשנתן לו התפלה במתנה שיוכל להתפלל בלי שום מעכב ומניחין אותו לכנס בהיכל המלך מלכו של עולם, אזי נבטלין כל הקלפות וכל המסכים המכדילים ואזי נתרפא כל החלשות רח"ל (ד"ה אני חלקך):

תפלה

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א

הזוכה למעלת התפלה מתבטלים ממנו המסכים ומתרפא מכל החלשות

כשאינו יכול להתפלל, הוא מחמת

אינה מחשבה שנפלה לו ראשונה - אם הוא מעניני קדשה ועבודת הבורא אם לא, שזהו ג"כ כור הבחינה באיזה מדרגה הוא עומד (ד"ה א"י בקר):

איצרות גאוני הדורות

כג, ט, ופרש רש"י, לדבר אחר, אם שמשו לעבודת פוכבים לא ישמשו עוד בירושלים.

ומעתה מאחר וראה קרח שישראל נצטוו על פרה אדמה כדי לכפר על חטא העגל, נמצא שלמרות שאהרן לא עבד לעגל, מאחר ועשאו, הרי שגם הוא חטא כמש"כ הרמב"ם, וממילא נפסל מלהיות בהן גדול, וזה הטעם שערער קרח על משה בזה שמנה את אהרן לכהן גדול. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

עון העגל בטענת 'לי צוית ולא להם', זה אינו, פי כלם שמעו בסניי 'אנכי' וכו'.

וכי תימא אם בן באיזה טעם נתפטר להם, לזה אמר וכתובם ה' ואפשר ששכינה עמם וחסא בא על ידם, אלא ודאי לא חטאו בזה, וכמו שאמר רבותינו ז"ל לא היו ראויים ישראל לאותו מעשה אלא כדי להורות תשובה לרבים, ואם בן מדוע תתנשאו על קהל ה'.

כי כל העדה כלם קדשים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טו א)

פני אריה

רבי אריה ליבוש הורוויץ זצ"ל

חטאו ישראל בעגל להורות שהתשובה מועילה אף לרבים

רש"י: 'כלם קדשים', כלם שמעו אנכי ולא יהיה לה'. וקשה הלא חטאו בעגל ונתקלקלו בחטא. אולם יתכן לפי דברי רז"ל (ע"ד ט), ואמר רבי יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא כדי לתן פתחון פה לבעלי תשובה, שנגמר 'מי יתן והיה לבבם' וכו'. נמצא דגם בעשיית העגל היה מחשבתם לה' להשיב רבים מעוון.

זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו: ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מקור (טו ו-ז)

ויקחלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טו א)

אמרות טהורות

רבי בנג'מין חזאד זצ"ל

על ידי פרה אדמה ערער קרח על כהנת אהרן

מוכא במדרש פליאה, 'מה ראה קרח לחלק על משה, פרה אדמה ראה'. והוא פלא. ויובן בהקדים את דברי מדרש (במ"ד ט, ח) שהטעם שכל הקרבנות באים זכרים ופרה אדמה באה נקבה, לפי שבני ישראל חטאו בעגל, לכן תבוא הפרה ויתקנת צואת בנה.

וזה באור כלם קדשים ששמענו אנכי ולא יהיה לה, ואי דאחר כך חטאו בעגל, הנה גם בן בתוכם היה פונת ה', להורות תשובה לשוב אל ה' בכל לבבם, ולהראות שתשובה מועלת גם לרבים החוטאים.

אמרי שמעון

רבי שמעון אבא אגסי זצ"ל

ממה שהשכינה שורה בישראל מוכח שחטאו בעגל כדי להורות תשובה לרבים

במדרש: כלם שמעו בסניי אנכי ה' אלהיך ולא יהיה לה, ע"כ. ויובן על פי מה שאמר במדרש (שמו"ר מז ט), שכשעשו ישראל את העגל טען בעדם משה 'לי צוית ולא להם'. גם נקדים מה שאמר רז"ל (שבת נו), כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה, אפשר שכינה עמו והוא בא לידי חטא.

והנה קרח ועדתו טענו "כי כל העדה כלם קדשים" (במדבר טו, א). ולפי דבריהם לא צריך את החלבנה לעשיית הקטרת, שהרי אין פושעים בעם ישראל.

עוד יש להקדים את דברי הרמב"ם בהלכות עבודה זרה (פ"ג ה"ט) העושה עבודת פוכבים בידו לאחרים אפלו עשאה לעובד פוכבים לוקה, שנגמר "ואלהי מסכה לא תעשו לכם" (ויקרא יט, ד).

ומעתה מוכן מה שפנו משה בדבריו לקרח ועדתו שיקריבו קטרת. שהרי אם ישימו בה חלבנה, הרי בזה מודים הם שיש בישראל פושעים ורשעים, וא"כ יש צורך שיהיה ראש על ישראל, וממילא תבטל טענת קרח ועדתו "כי כל

עוד יש להקדים את המשנה במנחות (ט), 'הכהנים ששמשו בבית חוניו (שם מקום, שהיו מקריבים שם בפמות לאחר שנגאסו להקריב בהם), לא שמשו במקדש שבירושלים (אף ש'בבית חוניו' הקריבו לשם שמים), ואין צריך לומר לדבר אחר, שנגמר "אף לא יעלו כהני הבמות אל מזבחת ה' בירושלים" (מ"ב

ולפי זה אתי שפיר, רב לכם פי על מה אתם מתנשאים על עם ה', אם באמרך שבשביל שהצלת את ישראל מן

הוא במקום המצות, ונזקק מן העברות הפתובות בה, כמבאר בגמ' מנחות (ק.) עה"פ "זאת התורה לעלה" (ויקרא ז, לו) שכל הקורא בפרשת עולה כאלו הקריב עולה. וכשהוא מתבטל מלמודה הרי הוא כאלו אינו מקים המצות ואינו נזקק מן העברות.

ולפי' אפשר שכאשר שמע קרח את כל התרי"ג מצות, שהם פנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים, הרי שבהכרח על כל ישראל לקים את כל המצות, ואיך יתכן שמשה מצוה מצות השכיכות רק לפניהם או מצות השכיכות רק למלך, ולכן טען כלפי משה שלא ה' צוה את כל המצות ומשה בדה אותם מלבד.

ולזה השיב משה "בזאת תדעו", ואין 'זאת' אלא תורה, שע"י למוד התורה אפשר לקים את כל התורה וכדברי המבי"ט, וממילא בטלה טענתו של קרח. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

אם כמות כל האדם ימתון אלה ופקדת כל האדם יפקד עליהם לא ה' שלחני (טז כט)

השירת מים

רבי יעקב הירש פילבוגן זצ"ל

הל למפרע ענש העגל על עדתו של קרח

וכבר העירו חכמי הש"ס ז"ל במסכת נדרים (טז:) על כפל הלשון, בין שאמר 'אם כמות כל האדם ימתון אלה', למה שוב אמר 'ופקדת כל האדם יפקד'.

ונראה לי על פי הנודע, לולא תפלת משה בעגל היתה גזירתו של הקב"ה 'ואכלה אותן פרגע', אף על ידי תפלת משה נחם הוא ותברך על הרעה אשר דבר, ומחל על חטא העגל ובאפן 'ביום פקדי ופקדתי' (שמות לב לד).

והלא עקר סגוריא של משה היה בעגל באמרו 'לי צוית ולא להם' (שמור"ד מז ט), והנה צדת קרח אמרו 'כל העדה כלם קדשים', ופרש רש"י שאמרו 'כלם אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענו, והלא כפי מחשבתם הרעה הזאת הלא סגוריא של משה ממילא נסתלק, והיו ראויים מעיקרא לענש על חטא עגל באכלה אותם פרגע' ולא באפן 'ביום פקדי פקדתי', אמנם הם אמרו לא מפני סגוריא של משה מחל הקב"ה, כי אם רחום וחנון הוא ונחם על הרעה.

אזכר קדשת אהל מועד, ומטה אהרן יהיה נחבא ונסתר באמצע, כי אם מטה אהרן יהיה יותר קרוב אל אהרן הקדוש ומטהו יפרח, עוד יהיה להם מקום להתלונן ולומר כי על פני משה אהרן שיהיה קרוב אל האזכור, ואם היה שלי קרוב היה שלי הפורח, לכן הרחיק אותו יותר מכל המטות ועם כל זה פרח, זה להם לאות אמת כי הקב"ה בחר רק באהרן.

וזה הדבר עצמו אמר להם עתה במופת המחתות שיקחו איש מחתתו ולתת עליהם קטרת והקרבתם לפני ה', היה משה חושש עוד אם יעמד אהרן תחלה לפני ה' סמוך לאהל מועד ואחר כך אחוז מרעיו וקרח יעמד אחר כלם, עוד ישאר לו מקום להתלונן ולומר כי על פני בחר הקב"ה באהרן בעבור שעמד סמוך למשכנו, ומה לו ותברך לחפש, ואם הייתי אני עומד בקרוב מקום ודאי נבחרתי אני.

לכן נשמר משה רבנו ע"ה מזה ואמר אל קרח אתה וכל עדתך היו לפני ה', ודיק עוד והציע לפניו סדר המעמד, אתה תחלה, והם ואחר כך אהרן, יעמד אהרן אחר כלם, ואז ותברך לפניך כי אין הקב"ה בחר רק באהרן.

ויאמר משה בזאת תדעו כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלכתי (טז כח)

ערוגת הנשים

רבי יהושע בדרשי זצ"ל

על ידי למוד התורה בטלה טענתו של קרח

מוכא במדרש (ילקוט"ש רמז תשנב), 'בין שאמר קרח, לא משה נביא ולא אהרן כהן גדול ולא תורה נתונה מן השמים, בין ששמע משה כן, הלך אצל ה' ואמר, מותר אני על בזיוני ועל בזיוני של אהרן, אבל על בזיונה של תורה איני מותר, שנאמר "בזאת תדעו" ואין זאת אלא תורה שנאמר "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד, מד). ויש להבין, כיצד בטל משה את טענת קרח באמרו "בזאת תדעו" שרומז לתורה שנקראת "זאת".

ונראה לכאור בהקדים את דברי המבי"ט בספרו 'בית אלקים' (שער התשובה פ"ט) כי כשהאדם קורא ולומד בתורה הרי

העדה כלם קדשים". ואם לא ישימו חלפנה כדי לחזק את טענתם, ודאי שימותו, שהרי מחסרים הם אחד מסממני הקטרת, והדין הוא שאם חסר אחת מכל סממניה חייב מיתה' (כריתות ו.). (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ואהרן מה הוא כי תלוננו תלינו עליו (טז יא)

אהבת חיים

רבי חיים יהודה דייטש זצ"ל

גדלת אהרן נכרה ממה שנתק והבליג על עלבונו

נראה לפרש בס"ד על דרך שאמרו חכמינו ז"ל (יומא כג.), הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין עליהם הכתוב אומר 'ואהביו כצאת השמש בגברתו'. והנה מדה זו מצינו באהרן, כמו שכתב הרמב"ן ז"ל בפסוק (טז ד) 'וישמע משה ויפל על פניו' ולא אהרן, כי אהרן שתק בכל הענין של מחלוקת קרח.

והינו דאמר להם משה רבנו ע"ה, שתוכלו לידע ולהכיר מדרגת אהרן בזה הענין גופא שאתם חולקים עליו והוא שותק, וזהו ואהרן מהו, כלומר מה גדולה מעלותיו ומדעותיו, תוכלו להכיר מזה גופא כי תלינו עליו, ואף על פי כן הוא לא אכפת ליה במה שאתם מתלוננים עליו, וממילא תוכלו לדעת שהוא הראוי להיות כהן גדול, גדול מאחיו במדרגה ולא לכם הוא.

ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך היו לפני ה' אתה והם ואהרן מחר (טז טז)

אהל יעקב

רבי אברהם בערוש' פלאהם זצ"ל

עמד אהרן בהקרבת המחנות כסוף לאחר קרח ועדתו

נכפלו הדברים לאין צורך, כי למה לו לומר עוד הפעם 'אתה והם', הלא כבר אמר 'אתה וכל עדתך'.

והנראה בבאור זה, כי פונת משה היתה בענין המחנות אותו ענין עצמו אשר אמר במופת המטות, כי במופת המטות נאמר (יז כא) 'ומטה אהרן בתוף מטותם', שפרשו ז"ל 'באמצע המטות', למען יהיו כל שארי המטות קרובים אל

והמחלקת נבכרו ביום שני למעשה בראשית (ב"ר ד ח), להודיע כי המחלקת הוא גוף הגיהנם, ולכך נענש אף הקטן, כי הענש בא מעצמו.

כי השם יתברך אין מעניש הקטן להביא עליו ענש, אבל עם המחלקת עצמו הוא הענש, ואין צריך להביא עליו, והוא נענש. המשל, אם אמר אחד אני לא אהרג אותך, אבל אם תהרג את עצמך אני לא עשיתי זה. כך ענין המחלקת, כיון שנבכר הגיהנום עם המחלקת, הוא מביא עצמו לענש, כי לא נקרא זה מביא ענש עליו, רק כל בעל מחלקת מקומו המיוחד לו הוא הגיהנם, שהרי נבכר עמו, אם כן הוא שיש לו.

ספר חרדים

רבי אליעזר אפרתי זצ"ל

הסתלקות השכינה על ידי מחלקת ופרוד הלכות

המצוות שבין אדם לחברו כגון יתברך לעשותה יחוד אחד, כדי שיהיו דוגמת של עולמות שעליהם, אצילות, בריאה, יצירה, שכלם מיוחדים.

ואם חלילה וחס ימצא מחלקת ופרוד ביניהם לא ישרה בתוכם, כדפרש רשב"י על פסוק (איוב כג יג) 'והוא באחד ומי ישיבנו', שדקדק שלא אמר הכתוב 'והוא אחד' אלא 'והוא באחד', שרוצה לומר שלא ישרה במקום פרוד אלא במקום יחוד.

ופרש מי ישיבנו על דרך כי הא דאמרו רז"ל, כשישראל בשלום זה עם זה אין שטן נוגע בהם, שנאמר (הושע ד יז) 'חבור עצבים אפרים הנח לו', ושיבנתו אינה מסתלקת מביניהם אפלו הם עובדים עבודה זרה, זהו פרוש 'ומי ישיבנו' כלומר אין שום עון יכול לגרם סלוק שיבנתו מעליהם, דוגמת דור אחאב שאף על פי שהיו ישראל עובדים עבודה זרה, לפי שהיה ביניהם שלום כשהיו יורדים למלחמה היו נוצחין, וכשאינן שלום ביניהם נופלים, אף על פי שהם צדיקים פדורו של דוד (ב"ר לח ט).

ולכן נתארך גלותינו על עון מחלקת ושנאת חנם שהוא בינינו, שעדין לא הטהרנו ממנו, שכל העולמות קשורים זה בזה, ובהראות פרוד בתחתון גורם

שני לחות הברית

רבי ישעיה הורוויץ זצ"ל

המצפה לראות פני השכינה יתרחק ממחלקת אפלו כמשהו

ואסור מחלקת הוא במשהו, כי מניצוץ אחד של אש יתגדל המדונה, בר מן, אש הוא עד אכדון תאכל, וכהא דאמרו רבותינו ז"ל בסנהדרין (י) אפסוק (משלי יז יד) 'פוטר מים ראשית מדון', האי תיגרא דמיא לצנורא [דביקרא] דמזא.

ושמעתי משארי הגאון המפלג כבוד מוהר"ר פינקס סג"ל ז"ל, כי דבר זה רמז באותיות של תבת מחלקת. כיצד, מ' לא יש לה רק פתיחה קטנה מלמטה, כך הוא ריש תגרא, אחר כך מתרבה ונעשה פתח פתוח כמו ח', אחר כך מתלהב אש המחלקת עד למעלה זהו אות ל', מגדל הפורח, אחר כך יורד למטה עד התהום, זהו אות ק'. הרי הוא ברום רקיע ובעמקא דארעא, אחר כך נמשך משך זמן גדול ויש לו מעמד, וזוהי צורת אות ת', יש לה שני רגלים, ואות ו' המפסיק זה משענת המטה אשר בידו להחזיק המחלקת, אבל זה המטה נתהפך לנחש.

על כן מי שמצפה להיות זוכה לראות פני שכינה, ירוץ מזהמת הנחש, וירחיק ממחלקת אפלו ממעוט קמא. ומה לי להאריך בגנות המחלקת, כי כל הספרים מלאים מזה. נקוט האי כללא בידך, כי עון המחלקת יתר קשה מעון עבודת כוכבים, כמו שמצינו באחאב ושאלו.

גור אריה

רבי יהודה לינא ב"ר בצלאל מפראג זצ"ל

ענש המחלקת בא מאליו בעצמו, ולפיכך אף הקטנים נענשים

ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם (טו כז) ברש"י: בא וראה כמה קשה המחלקת, שהרי בית דין של מטה אין עונשין אלא עד שביא שתי שערות, ובית דין של מעלה עד עשרים שנה, וכאן אבדו אף יונקי שדים (עכ"ל). ואם תאמר, מאי שנא חטא זה מפל חטאים בעולם, שאין הקטן נענש.

ויש לה לדעת עקר הטעם, כי מה שאין הקטן נענש, כי אין הקדוש ברוך הוא מביא ענש על קטן. אבל במחלקת, שגוף הגיהנום דבק במחלקת, כי הגיהנום

זוה שאמר אם כמות כל האדם ימתן ולא יענשו בכליון כרגע, רק פקדת כל האדם יפקד עליהם, וכמאמרו 'ביום פקדי פקדתי', יוכלו לומר לא ה' שלחני כי אם הוא בעצמו נחם על רעת עון עגל.

אבל אם בריאה יבא ה' ופצתה, דהינו שיענשו בכליון כרגע, וידעתם כי נאצו המה את ה', ושאר העם נצולים בסבת סגוריא של משה, ועל ערת קרח נשאר גזרת ו'אכלה אתם כרגע'.

• מצוות הפרשה •

ענש המחלקת ופרוד הלכות

שני לחות הברית

רבי ישעיה הורוויץ זצ"ל

לקחת מוסר ממחלקתו של קרח עד היכן גדל ענש המחלקת

ממחלקת של קרח יש לקח מוסר עד היכן גדל ענש של מחלקת, ראה מה עלתה לקרח ענש הנמרץ, ולא הועיל שלשלת יוחסין שיצאו ממנו, וגם הוא בעצמו היה שר וגדול בישראל לולי חטא המחלקת, והיה מנושאי הארון.

גם דתן ואבירם וטפם כלם נאבדו, ואף על פי שאין בית דין של מעלה דן עד שיהיה בן עשרים, בכאן נאבדו אף הטרף, כך קשה המחלקת, כך אמרו רבותינו ז"ל (תנחומא קרח א). ומזה ילמד אדם מוסר לאחו בשלום. וכל בר שכל ילמד, ויהיה מתלמידיו של אהרן אוהב שלום (אבות פ"א מ"ב), כי הנך רואה שאהרן לא דבר בזה המחלקת, אף שקרח רצה לעקר את כבודו, לא דבר מאומה.

וכל מה שאדם יוכל לבקש סבות לתוף השלום ולכבות אש המחלקת יעשה, צא וילמד ממש רבנו ע"ה שהיה גדול הנביאים והיה מלך, והלך בעצמו ובכבודו לדתן ולאבירם, לאחר שמרדו בו כששלח אחריהם ואמרו 'לא נעלה', הלך הוא אליהם עם זקני ישראל, והכל בשביל השלום.

פני דוד

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל - החיד"א
המחלקת מביאה לידי עניות ושכחת
הלמוד

אפשר לרמוז תוכחת מוסר על המחלקת, כי הן כעוון מהמחלקת נזק גדול בא, או שחס ושלום יהיה סבה לפטירת צדיק, או אבוד ממון, או אבוד למוד.

וזה שאמר 'כי תצא אש' (שמות כב ה), כפאשר יתעורר מחלקת ויתחיל התחלה לבר, תחף מזדמנים פתות הפטרך אחר ודאי, וזהו 'ומצאה קצים', ועל ידי זה ונאכל גדיש' גורם מיתת צדיקים, כמו שאמרו ו"ל על פסוק זה בכבא קמא (ס).

או הקמה' רמוז לממון, על הרף ואת כל היקום, שעל ידי המחלקת יהיה הפסד ממון מפמה אנפי. 'או השדה' שהוא פנוי לתלמוד כמו שאמרו ו"ל, שיתבטל התלמוד בשדה אשר ברכו ה'.

והגם כי כל זה נמשך אחר כך ממילא, לא תימא דמי שהתחיל במחלקת אין בו עון על כל הנמשך, כי הוא לא שער בהזקות הללו והנה ליה כאנס, לזה אמר 'שלם ישלם המכער את הבצרה', פי אנו יש לנו דין שומר, ויתחלתו בפשיעה וסופו באנס חייב, וזה כפל שלם ישלם, הן על רע מעלליו והן על הנמשך. (פר' משפטים)

לחמי תודה

רבי צבי הירש הורוויץ זצ"ל

המחזיק במחלקת אין תפלתו נענית

דרשו ה' בהמצאו שהוא עת רצון לקבל התפלה, שהשי"ת נמצא בעצמו לכל איש אשר מעורר לבבו בתפלתו, אלא שאמרו חז"ל דמחלקת גורם לשכינה שתסתלק מישראל ח"ו, לפי שרצון השי"ת באחדות ושלום, כמו שאמרו חז"ל (עוקצין פ"ג מי"ב) 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא שלום', וידוע מה שאמרו חז"ל (סנהדרין ט) האי תיגרא דמי לברקא דמיא.

וזה שאמר (תהילים לב ו) 'רק לשטף מים רבים אליו לא יגיע', רצה לומר למי שהוא מחזיק במחלקת, אליו לא יגיע השי"ת לקבל תפלתו ותשובתו. (יב.)

שישראל צריכין להיות באחדות אחד ושלום, כי אז שמו של הקדוש ברוך הוא שנקרא שלום שוכן בקרבם, ואתם הבאים במחלקת ופרוד, אם כן אתם נועדים על ה', שישלק שכינתו מביניכם, פי שנואה המחלקת בעיניו תפרוך.

שבת מוסר

רבי אליהו מהר"ל זצ"ל

פסק המן מליד ביום המחלקת של קרח

ראה קרח ועתו, כשהיו בשלום עם משה רבנו ע"ה היו חיים, רצו לחלק גרמו להם המות.

ותדע כמה קשה המחלקת לפני הקדוש ברוך הוא, דכמעשה העגל שהיו בשלום לא נפסק המן עד שהקריבו מנחה לפני העגל, ובמחלקתו של קרח לא יד באותו יום. כאמרם ו"ל (כ"ד ד ו), בששת ימי בראשית נאמר בהם 'כי טוב, לבר ביום שנתפלגו המים שלא נאמר 'כי טוב, לפי שכל דבר מחלקת שנואי לפני המקום. (פרק לז)

יערות דבש

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל

חכמת הנחש הערום לעשות מחלקת ולהשבות שלום

והנה באמת חלוק לבבות ושנאת איש את רעהו, הוא מכת חטא אדם הראשון בעין הדעת, כי הוא המחלק לבבות בטוב ורע, וקראוהו הנהר 'עולם הפרוד', הוא עין הדעת טוב ורע, והוא המעורר שנאה בעולם, ולכף עשה פרות בקין והבל, וכן תמיד, והוא חלקו של נחש, פי לעורר מדנים צריך התחכמות, וקרח פקח היה, ונחש היה ערום מכל.

ולכן מרגליה בפומי, מי שעושה מחלקת ומשבית שלום, הוא שחולק שלום לשנים, והוא דשלום הוא במנן שע"ו, והתחלקות לשנים הוא קפ"ח, אותיות פקח, והוא פקח, והוא חכמתו לבטל שלום.

ובעונותינו הרבים חכמה פזו המכלה עולם, אוי נא לנו כי חטאנו, זהו שאור מקאיב בגולה, וטוב לנו להיות שוטים כל הימים משנהיה שעה אחת רשעים. (ח"ב דרוש יב)

הוגמת פרוד בשלשה אשר עליו, ואין לה עבודה זרה גדולה מזו, ולכף אמרו בגמרא (יבמות צו:) שפעם אחת היה מחלקת בבית הכנסת של טבריה, וקם אחד ואמר שבעבור אותו עון יהיה אותו בית הכנסת בית עבודה זרה מדה כנגד מדה, וכן היה.

נסף נבחר

רבי יאשיהו פינטו זצ"ל - בעל הרי"ף על העין יעקב

קרח ועתו נועדו על ה' כי גרמו לסלוק השכינה מישראל

והנה נתפאר משפט המאמר שעקר שבחן של ישראל הוא להיותם גוי אחד, כי בהיותם כל ישראל באחדות, הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו ביניהם, כמו שדרשו חז"ל (במדב"ר טו יח) 'ואגדתו על ארץ יסדה' (עמוס טו), שבזמן שישראל הם באגדה אחת, אז על ארץ יסד הקדוש ברוך הוא שכינתו.

וכן אמרו (ספרי נשא מב), בזמן שישראל הם באחדות, אפלו הם עובדי עבודה זרה, אינו מסלק שכינתו מביניהם, שנגאמר (הושע ד יז) 'חבור עצבים אפרים הנח לו'.

והטעם הוא, כי שמו של הקדוש ברוך הוא נקרא 'שלום' (שבת י:), כדכתיב (שופטים ו כד) 'ויקרא לו ה' שלום', וכינון שיש אחדות ושלום בין ישראל, שמו בקרבם ושכינתו אינה וזה מתוכם, כיון שהם דומים לבוראם בענין האחדות, אבל אם חס ושלום חלק לבם ויש ביניהם פרוד עתה יאשמו' (הושע י ב), ומסלקים השכינה מביניהם.

וזה שאמר משה לקרח, כשראה אותו מחזיק במחלקת לכן אתה וכל עדתך הנעדים על ה', שיש לך בך במסקנא זו שאמר 'לכן אתה וכל עדתך, איך יצאה המסקנא מתוך מה שאמר 'המעט מקם כי הבדיל וכו' ובקשתם גם כהנה, וכי מפני שלא היו שמחים בחלקם ומבקשים להם גדלת הפהנה, בשביל כך ראוי לומר שהם נועדים על ה', והלא הם לא הודו לו שהפנה נהנה לאהרן מאת ה', אלא אמרו 'ומדוע תתנשאו על קהל ה' כי כל העדה כלם קדשים, וכפי דברייהם לא היו נועדים על ה', אלא היו נועדים וחולקים על נביאת משה [וכו].

[ו]יש לומר, 'לכן אתה וכל עדתך הנעדים על ה' כמו שאמרנו למעלה,

מעשי צדיקים

ויסח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טו א)

ברשי"י, ומה ראה קרח לחלק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן גזיאל.

כתב הארחות צדיקים בשער הקנאה, משלו משל, חומד וקנאי פגע בהם מלך אחד, אמר להם המלך, אחד מכם ישאל דבר ממני וינתן לו משאלות לבו, ולחברו כפלים פיצא בו.

הקנאי לא רצה לשאל תחלה, כי הוא לא רצה שלחברו יהא כפלים ממנו ויקנא בו, וגם החומד לא רצה לשאל תחלה, כי הוא חמד לעצמו את חלק הכפלים, עד שדחק החומד את הקנאי שישאל הוא תחלה. בקש הקנאי מאת המלך שינקרו לו עין אחת, העקר שלחברו לאחריו ונקרו שתיים. (אורחות צדיקים)

ויסח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן (טו א)

במדרש (תנחומא י), אמר רב, און בן פלת אשתו הצילתו.

ספר ר' דוד מרגלית מחסידי ברסלב בירושלים, בפניא דמעלי שתא תשל"ד, קבלתי צו גיוס למלואים בצבא, בקשי רב עלה בידי לדחות את תאריך התצבותי למוצאי ראש השנה.

בשעמדותי לצאת מן הבית, התעקשו בני ביתי שלא אלך להתצב בטרם אכנס אל הרה"ק **הבית ישדאל** זיע"א ואקבל את ברכתו, נסיתי להשתמט, "השעה דחקה אותי, התור ארץ עכשו אצל הרבי", אולם היא לא ותרה.

בלית בררה הלכתי, והרבי ברך אותי שאשוב בלי מכשול. נשלחתי לשמר בתעלת סואץ והייתי במקום כשפרצה במפתיע מלחמת יום הכפורים והמצרים חצו את התעלה, רבים מחילי החטיבה שלי נפלו חללים לנגד עיני, והרבה נסים התרחשו עמדי.

חזרתי לירושלים בשלום, ופניתי מיד אל הרבי לטל ברכת שלום, ברגע

שהבחין בי קרא לעברי, 'און בן פלת אשתו הצילתו'. (פאר ישראל)

ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טו ג)

בעודו ינוקא, החל הרה"ק **רבי ישדאל פרלוב מסטולין** זיע"א להנהיג את עדתו, לימים נשא משלו ואמר, אחד שהיה בבעלותו בית מרוזח, היה קטן קומה ביותר ואשתו הייתה גבוהה, בעת שרצה לדבר עמה היה עליו לעלות על כסא, ואנשים רבים הגיעו לבית המרוזח רק כדי לראות זאת, משום כך הייתה פרוסתו מצויה.

באיטון לילה התעורר הנמוף, והבחין שרגליו מגיעות לקצה המטה כי בטעות הוא נשכב לרחבה, הוא התחיל לבכות כי חשב שהוא פתאום גדל, וממילא כבר לא יהיה מעגנו לבוא לבית המרוזח שלו, כי מעתה ישוחח עם אשתו מפה לאזן כדרך כל העולם ויאבד את פרוסתו.

סיים הרבי מסטאלין ברב ענותנותו ואמר שפר אף הוא עצמו, כל עוד היה ינוקא, היה מעגנו לבוא לחצרו, אבל עכשו הוא כבר גדל. (זכרון עז)

כי כל העדה בלם קדשים ונתונם ה' ומדוע תתנשאו (טו ג)

ספר ר' לעמל שמשו של הרה"ק **רבי יצחק מווארקא** זיע"א, כאשר היה עם הרבי בנורשה לרגל השתדליות בענייני הכלל, וחזר לעת ערב לחדרו אשר במלון, פאב לראות שמאן דהוא כתב על דלת חדר הרבי באותיות גדולות מלמעלה עד למטה, דברי זלזול וחרופים נגד הרבי.

המשמש עמד נבהל ומשתומם מפחד ויראה וגם מבושה וכלמה, אמר לו הרבי, "אל יפל רוחך מזה כלל, כי קבלה בידי ממורי העלוי", בשם זה היה מכנה את רבו הרה"ק **רבי אברהם משה מפרשיסחא** זיע"א בן הרה"ק **רבי שמחה בנים מפרשיסחא** זיע"א, "שכל הבעלי מחלקת מוציאים דבה על איש באותה מדה שבה הוא נזהר ביותר.

הראיה מן התורה, מצינו בקרח ועדתו שבתלונות שלהם על משה רבנו ע"ה אמרו, 'ומדוע תתנשאו על קהל ה', הם העלילו עליו דוקא במדת הגאון עליה התורה העידה אודותיו (לעיל יב ג), 'האיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה'. (סאריט ישראל)

אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו (טז יד)

ספר הרה"ק **הבית ישדאל** זיע"א, בין חסידי הרה"ק **השפת אמת** זיע"א, היה תלמיד חכם וגביר שהגיע אל הרבי תמידיו כסדרם, ושאל בעצתו. משנפטר השפת אמת, המשיך החסיד להגיע לבנו הרה"ק **האמרי אמת** זיע"א, כי היה קרוב משפחה קצת וכן משום שהיה בנו של הרבי הקודם.

הצע לו במסחרו לקנות יער ענק, והוא בא לשאל את פי האמרי אמת שיעץ לו שיקנה, אף לבסוף הפסיד מהרכישה עד כדי שפשט את הרגל, משרצה כי כן, הפסיק לבוא אליו לפי שאמר בלבו, "אצל הרבי הקודם בכל פעם שהייתי שואלו וענה, לא יצא לי הפסד, ואצל רבי הזה מיד ששאלתי הפסדתי כל כספי, אם כן אין זה רבי".

לאחר זמן כאשר שהה האמרי אמת במרינבארד והחסידים הלכו בעקבותיו, ראהו אותו יהודי והתקרב אף הוא אל הרבי כשהוא חושב בלבו, "אפלו שהוא עצמו אינו רבי, מכל מקום בנו של רבי הוא".

בעודו חושב כך הסב האמרי אמת פניו ואמר לו, "איתא במדרש (במד"ר יח ח) 'וקרח שפקח היה מה ראה לשטות הזה, אלא עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו שמואל, ששקול כמשה ואהרן'.

לכאורה תמויה, אטו משום כך התר כבר לקרח לחלק על משה רבנו ע"ה, אלא משרצה קרח שהעצה שנתן משה לשלח מרגלים לראות הארץ לא הצליחה, עלה בלבו שיכול לחלק עליו, כמו שאמרו אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש

על פי מעשה שארע עם דוד זקנו הרה"ק היטמח משה זיע"א, שהיה אדם גדול וצדיק בימי שבתי צבי שר"י.

בנות שהתחיל אותו האיש להתפרסם בעולם, היה מקום לטעות בו עד כדי שכבר הרהר במחשבה שמה הדיו עמו, אז פנתה אליו הרבנית בתמיהה, "מה ארע לאחרונה שאני רואה אותך מקל בדברים שהיית נוהג בהם חומרא עד כה".

אמר לה, "מה המה הדברים", והיא השיבה, "שהפסקת לטל ידך בין הדגים לבשר", הרהר בדעתו איך הגיע לידו פזאת, הגם שאינה חובה, אבל מאחר ונהג בה חומרא עד כה, מה הסבה שהתחיל להקל בה.

פסבט במעשיו עד שתלה את סבת הקולא החדשה מאחר והוא טעה בשבתי צבי, והוא ענין של מינות, מיד אסף את כל בני העיר, והתודו לפניהם ברבים שטעה בשבתי צבי ומינות פוגמת גם במחשבה.

מאחר ואיתא בגמרא עבודה זרה (יב.) 'כל הפורש ממינות מית', והוא סימן שנתקבלה תשובתו אם ימות באותו תשובה, בזאת ידע גם הוא שהתקבלה תשובתו, אם ימות מיד, וכן היה, כבר באותו מעמד בעת הדרשה הסתלק מיד לבית עולמו.

אמר היטמח משה כי מאחר ועם אהד מבני משפחתו ארע דבר גדול זה על ידי נטילת ידים של מים אמצעים, עליו להחזיק בדבר זה טובא, לכן היה זקיר בה. (דברי יואל ח"ב ע' קע"ז)

ויקם משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחריו זקני ישראל (טז כה)

אהד מפרנסי קהלת פרישבורג בשם וולף ברייזאק, החליט ביום בהיר כי יש להפסיק מעתה את תמיכת הקהלה בישיבתו של רב העיר, **החתם סופר** זצ"ל, מאחר ולדבריו הדבר מולדל את קפת הקהלה, מה עוד שבני הישיבה מחדירים רוח קיצונית בקהלה.

ברייזאק אף עשה מעשה, והלשין באזני ראשי השלטון כי זוהי ישיבה

בזה העולם, ולמד זכות עליהם באמרו 'לא חמור אחד מהם נשאתי', דהנה כן הוא המהנה תלמידי חכמים וצדיקים מנכסיו, ההנאה הזאת תביאהו שלא במהרה הוא חוטא.

זהו שאמר 'לא חמור' וכו', כלומר אני גרמתי להם זאת שעל ידי שלא לקחתי מהם זה גרמה להם שחטאו, שאם נהייתי מהם היה מגן עליהם זאת לבלתי חטאו, על ידי נתינה לצדיק נשבר כח הקלפות ונתקשר בקשר של קימא עם הצדיק, שלא ישיאהו היצר לחטא בחטא גדול חס ושלום, אדרבה, תקדש על ידי הצדיק.

מיד הושיט המהר"מ א"ש את ידו, קבל ברצון את הקוויטל ואת הפדיון, ואמר, "אם כך אומר הרבי הקדוש רבי אלימלך מליזענסק, הריני מצית לדבריו ללא עוררין". (צנתרות הורב)

ולא הרעתי את אחד מהם (טז טו)

ספר הרה"ק האמרי חיים זיע"א, מדי בקר נוהג היה הרה"ק **הצמח צדיק** זיע"א לשלשל לקפת צדקה סכום של ח"י ראניש כשהוא מעתיר ומבקש, "כדי שלא יזיק לשונאיו".

כן אומר היה בשם הרה"ק **רבי ברוך ממעוז'בוז'** זיע"א על הפסוק בתהלים (מא יב) 'בזאת ידעתי כי חפצת בי פי לא יריע איבי עללי', אם לא יהיה רע לאויבי בעבורי, אז אדע כי הקדוש ברוך הוא אכן חפץ בי. והאמרי חיים הפטירה ואמר, "זוהי מדרגה גדולה".

עוד ספר האמרי חיים כי הצמח צדיק היה מרבה לתת צדקה לקפת רבי מאיר בעל הנס, פעם ארע ששכח לתת את הסכום שנהג לתת לקפת רבי מאיר בעל הנס, ואחד משונאיו נעדר מהעולם רח"ל. (שרפי קודט)

הבדלו מתוך העדה הזאת (טז כא)

שמעתי מפי אבי הרה"ק **רבי חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים** זיע"א ששמע מפני זקני הרה"ק **הייטב לב** זיע"א שהוא נזהר ביותר בנטילת ידים בין דגים לבשר,

הביאתנו, פי רבי שנותן עצה שאינה עוזרת, אינו רבי.

סים הבית ישאל ואמר, "באמת חס ושלום, לא הייתה זאת עצה שאינה הוגנת, על ידי עצת האמרי אמת נצלו הוא וכל בני משפחתו מהמלקמה הנוצרה, לפי שאחר שנכנס לחובות עצומים עבור היער שרכש, נאלץ לברח עם כל משפחתו לארץ ישראל ובזכות כך נצלו מהמלקמה". (כרם חמד)

ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם (טז טו)

ספר הרה"ק **רבי ישעיה מקרעסטיר** זיע"א בסעודת מלוה מלכה במוצאי שבת קדש פרשת יתרו שנת תר"ס, בשם רבו הרה"ק **רבי צבי הי"ט מליסקא** זיע"א.

בנות שהגיע רבי צבי הירש הגיע לבקר בהיכלו של **רבה של אוגוואר המהר"ם א"ש** זצ"ל, הגיש לפני המהר"ם א"ש קוויטל ופדיון כדרכו בקדש על פי ארחות החסידות, המהר"ם אשר לא הרגל בכגון דא, משך ידו וסרב לקבל את הקוויטל ועוד יותר מכך את הפדיון, אשר נראה בעיניו כמתנה עליה נאמר (משלי טו כז) 'ושונא מתנת יתיה'.

משעמד המהר"ם א"ש בסרובו חרף הפצרות רבי צבי הירש, נענה הרבי מליסקא כמשפתה ושאל, "היתכן פי ימנע רבנו הטוב מבעליו, ויסרב לעשות טובה ליהודי".

חס ושלום, מהר המהר"ם להשיב, "לעשות טובה ליהודי הריני מוכן ומזמן בכל עת ורגע, אף מה ענין קבלת מתנה אצל עשית טובה", "מתורתו של הרה"ק **רבי אלימלך מליזענסק** זיע"א אני בא", השיב הצדיק מליסקא.

נאמר במפרש בספר הקדוש נעם אלימלך, כי תלמיד חכם צדיק בקבלתו מתנה מידי יהודי, הריהו מיטיב עמו בכך. מיד הובא נעם אלימלך ורבי צבי הירש פתח והציג לעיני המהר"ם א"ש דברים ככתבם פרשת קרח ד"ה וידבר ה' אל אהרן וגו'.

התנצל משה רבנו עליו השלום לפניו ותברך שלא יענשו קרח ועדתו

פרשת קורח

רעש גדול פרץ בעיר על מעשה שפל זה, מיד במוצאי שבת אחר הבדלה יצאה חבורה נבחרת של חסידים לזיטאמיר הקרובה אל רבי זאב וואלף, לשוח ולספר לפניו את תלאותיו ומצוקותיו של רעו וידידו רבי לוי יצחק, אשר הגיעו לשיאם בערב שבת זה.

עם שחר באו לזיטאמיר, ומיד נכנסו על רבי זאב וואלף וספרו לפניו את כל אשר נעשה, והוא צוה עליהם שיחזרו ויכנסו אליו לאחר התפלה. בהרגשת הקלה יצאו החסידים מביתו, הבינו שבטח יראה בעת תפלתו להעתיר על אותו בר נש שיבא על ענשו, עבור מעשיו השפלים.

בשונכנסו אחר התפלה, פנה רבי זאב וואלף ואמר להם, "מה אעשה, עד שלא נטלתי את הסדור להתפלל על מצוקותיו של ידידי ורעי, כבר עמד רבי לוי יצחק עצמו בתפלה, ובקש רחמים על אותו בר נש".
(סיפורי צדיקים)

ויסח אהרן באשר דבר משה ויחץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את הקטרת ויכפר על העם (וי יב)

גדולות ונצורות פועל היה הרה"ק רבי משה מרוזנודוב זיע"א בעשון מקטרתו. בכפר פישניצא שבין אוליינוב לרוזנודוב, היה בית שמדי לילה נשמעו בו דפיקות ונקישות משונות, ולעתים אף במשך היום.

יושבי הבית בדקו את המזוזות ואת התפליו, אף הדפיקות לא חדלו. כמו בעל הבית ובני ביתו ונסעו לרוזנודוב, ובכו לפני רבי משה שיושיעם כי רב סבלם וסבל ילדיהם, ואין באפשרותם לעקר מדירתם.

השיבים הרבי שישבוו לביתם, ובעוד ימים מספר הוא יבוא לביתם, כעבר מספר ימים הגיע הרבי מרוזנודוב לביתם, ועשן בבית את מקטרתו כשהוא מהלך בבית ומסיר בכל חדרי, מאז פסקו ההפרעות ויהי לנס.
(החכמה מא"ן)

הכירו כי הרופא פקד שלא להניח להטריח את החולה שאינו בקו הבריאות, ולא אפשרו לו להכנס.

ממטת חליו שמע החולה כי הרב מנסה להכנס לבקרו, שלח שיכניסוהו מיד, ובקש את סליחתו וכי לא נעשה הדבר בכונה תחלה. השיב הגאון בחכמה "אין דבר, עתה נתישבה לי קושיא שנתקשיתי בה.

בגמרא (ברכות י) איתא, חזקיהו אמר ליתי ישעיהו גבאי, ישעיהו אמר ליתי חזקיהו גבאי וכו', מה עשה הקב"ה, הביא יסורים על חזקיהו, ואמר לישעיהו, "לך ובקר את החולה".

יש לבאר, הלא כשם שהביא הקב"ה יסורים על חזקיהו כדי שילך ישעיהו הנביא לבקרו, יכל הקב"ה להביא יסורים על ישעיהו ואז היה חזקיהו הולך אליו לבקרו, אבל לפי המעשה שלפנינו מישב היטב.

אם היה ישעיהו הנביא חולה וחזקיהו המלך מגיע לבקרו, קים היה החשש אולי אשת ישעיהו לא תניחנו לכנס, מה שאין כך בבית חזקיהו שלא היתה לו אז עדין אשה, לא היה קים חשש זה.
(אמירה יפה)

ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת והלך מהרה אל העדה וכפר עליהם (וי יא)

קשרי ידידות קרובים שרוו בין הרה"ק האור המאיר זיע"א להרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, בהסקמת הרבי מברדיטשוב על האור המאיר, נתן לראות כיצד מפליג הוא מאד בשבחו ובתורתו.

בתחלת כהנת רבי לוי יצחק כרב בברדיטשוב, התגוררו בעיר מתנגדים שלא קבלו את מרותו ובראשם אחד מתקיפי העיר בשם ברוך המוזג, שהיה עתיר נכסיו ונכבד בחצר הפריץ.

בערב שבת קדש בעת שלא היה רבי לוי יצחק בעיר נטל עז פנים זה את אשתו הרבנית וצאצאיה, הושיכם על עגלת זבל, והוציאם מן העיר.

חשוכה, הוא לא היה בודד, ואף משך עמו חבר נרגנים שהצטרפו לדעתו ומעשיו, השלטונות נענו לעותרים, ופרסמו צו לסגירת הישיבה.

שלח החתם סופר לאותו ברייזאק שיבוא אליו, אף הוא מאן להשמע. כדרך שהלך משה רבנו לדתן ואבירם, קם החתם סופר והלך למעונו, אף אף הוא נהג כמו דתן ואבירם, והחציף פנים כנגדו.

יצא החתם סופר את הבית כשהוא מפטיר כנגדו, 'תאלמנה שפתי שקר' (תהלים לא יט), לא יצאה שנה ומתו הוא וכל הנוהים אחריו, לא נותר בהם אחד.
(זיכרונות ומסורות עמ' רצד)

ויזכר אל העדה לאמר סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם (טו טו)

לא רק עם עניים עשה הרה"ק רבי יעקב אביחצירא זיע"א צדקות למכביר, שכן עם כל יהודי היטיב ובפרט בעת שהתבקש להציל עשוק מיד עושק ולהשכין שלום בין איש לרעהו.

באחת הפעמים שיצא לדרך, פרצה מריבה בין שני יהודים ובתוף שעה קלה רבתה המהומה. אחד החכמים שחשש מאסונה של המחלקת, תפס לשני הנצים והעלה אותם על כרכרה, ומיד יצאו לדרך אחר מרפכת רבנו.

על אם הדרך השיגוהו, בלבו של יער עבות, מקום שומם ומסכן שאנשים אינם עוזרים בו אף לא לשעה קלה. אולם רבנו לא הסכים להמשיך בדרך זו והורה לעצר, וישב שם בין העצים לדון בין שני הנצים ולהשכין ביניהם שלום. כשנסו להעיר כי מקום סכנה הוא, השיב, "אין סכנה גדולה ממחלקת, כל סכנה אחרת נדחית הימנה". (תולדות רבינו אביר יעקב)

אם כמות כל האדם ימתון אלה ופקדת כל האדם יפקד עליהם (טז כט)

רבה של סלונים, רבי אייזיל חריף זצ"ל, הלך לבקר חולה הרתוק למטתו, בבואו לבית החולה עמדו בני הבית בפתח הבית, ואמרו לרב שאותו לא

כבוד התורה

הישיבות מעניין אתכם הרבה, אמרתי להודיעכם שב"ה הישיבות עומדות על בסיס נכון וקיים, התלמידים מקבלים כל צרכיהם, ומספיקים להם ארוחתם שלש פעמים בכל יום, כשעתיים בכל יום המה מחליפים כח על ידי טיולים, וב"ה הם בריאים ושלמים. בטח תהיה לכם כל זה לכם לשמחה גדולה. ממני יידו המוקירו ומכבדו כערכו הנשגב."

ואחרי החתימה הוסיף עוד שתי שורות הללו: "רציתי להזכיר לכבודו: כתוב בתורה 'כל הנוגע בהר מות יומת', אם הנגיעה בהר היא במיתה - הנוגע בתורה עצמה לא כל שכן".

רבי מנחם מנדל עמד משתומם מול נחרצותו של גיסו רבי אריה לייב. תחילה חשב שמא הוא אומר זאת מהשפה אל החוץ, אך רבי אריה לייב חזר על כך פעם נוספת, כשהוא דוחק בו שלא יתמהמה.

שאל אותו רבי מנחם מנדל: ילמדנו רבינו לשם מה עלי לנסוע מראדין לויילנא כדי לפגוש את דוקטור צמח שאבאד, הלא מלבד דמי הנסיעה היקרים מאוד ברכבת המהירה, גם דמי הביקור שהרופא הזה נוטל מפולפלים ויקרים. אין הוא רופא מהשורה, אלא מומחה עולמי בתחום הרפואה, ומשכך גם נוטל מחיר בהתאם.

אם תשאלני, המשיך רבי מנחם מנדל והסביר לגיסו, מה יש בדעתי לעשות, הרי שאומר לך שהעצה הפשוטה ביותר עבור כך היא להטביל פיסת צמר גפן בשמן זית חם ולהניח בתוך האוזן. זהו מנהגם של אנשים רבים מספור כשאזנם כואבת להם והם רואים פלאים ממש: האוזן מתרפאת גם בלי לבקר אצל דוקטור צמח שאבאד.

לאחר דין ודברים שעבר בין רבי מנחם מנדל לרבי אריה לייב, כשרבי אריה לייב טוען ברגש רב שאסור לזלזל בכאב אוזניים שסכנה גדולה יש בה, וכדברי המדרש הנודעים (דברים רבה י א): "הלכה אדם מישראל שהיה חושש באזנו מהו שיהא מותר לרפואתו בשבת, כך שנו חכמים: כל שספק נפשות דוחה את השבת וזו מכת האוזן אם סכנה היא מרפאים אותה בשבת", ומבואר שחז"ל הכירו באדם החושש באזנו כמי שהוא מצוי בספק נפשות. ואילו רבי מנחם מנדל עומד כנגדו ומשתאה: אין זה

וחרף ולא זו בלבד שהוא לא הפסיק אלא שהוא גם התחזק והכאיב עוד יותר.

דאגה בלב איש יסחנה. בערבו של יום, כשרבי מנחם מנדל חזר לביתו, הוא פגש את גיסו, הגאון רבי אריה לייב הכהן, בנו של החפץ חיים, והוא סיפר לו על כאב האזנים שתקף אותו לפתע. רבי אריה לייב כבר היה אז בגיל מבוגר בהחלט, ורבי מנחם מנדל חשב כי מנסיונו בוודאי יש לו עצה כל שהיא להקלת הכאבים. סבור היה שימליץ לו על טיפול מסוים או על טיפות אוזניים שיכולות לסייע. אולי אפילו יזכה אותו בברכה נאמנה שיש בכוחה להועיל.

למרבה פליאתו של רבי מנחם מנדל, תגובתו של גיסו רבי אריה לייב לא הייתה שגרתית. נראה היה עליו כאילו הוא שמע על אדם שנחלה במחלה קשה ואיומה, שיייתכן שהיא חשוכת מרפא. חרדה של ממש אחזה ברבי אריה לייב והוא החל להזדעזע: האכן יש לך כאב אוזניים?! תדע לך שאין זה דבר פשוט כלל! אסור לך לשבת בחיבוק ידיים או לכלות את זמנך במיני שיקויים שטיבם אינו ידוע. אין לך עצה אחרת אלא לעלות על הרכבת המהירה הנוסעת מראדין לויילנא ולהכנס אל הרופא היהודי הנודע: דוקטור צמח שאבאד, הוא יביט באזניך, יעיין בהם הדק היטב, ויקבע את דרך הרפואה המתאימה והנכונה.

ד"ר צמח שאבאד היה ידוע מאוד ומוכר למשפחת החפץ חיים, ואף לגדולי עולם נוספים שהם ומשפחותיהם היו מזדקקים לשירותיו. כאשר נודע להחפץ חיים שעומד להתקיים כינוס של רופאים בוויילנא ועל הפרק עלו הצעות שונות להטבת מצב בריאותם של תלמידי הישיבות, כמו להגביל שעות הלימודים ולקבוע שעה או שעתיים ביום לחילוץ עצמות, ועוד שיפורים ותקנות מסוג זה, הקדים החפץ חיים וכתב מכתב ברכה ליו"ר האסיפה, ד"ר צמח שאבאד, וכה היו דברי החפץ חיים במכתבו אליו:

"כבוד ידידי החכם הרופא מר צמח שאבאד נ"י. אחדשה"ט. כאשר שמעתי שבקרוב תתקיים אסיפת הרופאים, וכבודו הנהו היושב ראש, הנני שולח ברכתי אליו שהרופא חולי עמו ישראל ישלח לכם עזרתו וברכתו ממרום... היות ששמעתי שמצב

רבינו החפץ חיים זיע"א השיא את בת זקוניו, מרת פייגא חיה, זו שנולדה לו לעת שיבה מהרבנית אליה נישא בזיווג שני, להגאון רבי מנחם מנדל יוסף זאקס, שהיה בחור מופלג בכל מידה נכונה, תלמיד חכם עצום וירא שמים. למרבה הפלא, בחתונה זו לא השתתף אבי החתן, רבי יעקב מרדכי. המחונתן שהתגורר בעיר שידלובה לא הגיע לראדין לשמחת אפריון בנו, כיון שסבור היה שיש בכך פגיעה בכבוד התורה של רבינו החפץ חיים: היעלה על הדעת שאיש פשוט כמוני, יישב בשולחן הכבוד סמוך לרבן של כל בני הגולה, כאילו אנחנו שווים זה לזה?! אין זה כבוד התורה של החפץ חיים שאדם כמוני ישתתף בחתונה זו, והוא אכן נותר בביתו, כשבהעדרות זו הוא מלמד את בנו כבוד התורה מהו.

גם אצל רבינו החפץ חיים למד החתן הצעיר את משמעות כבוד התורה: בתקופה מסוימת היה רבי מנחם מנדל יוצא מביתו השכם אל עבר הישיבה וחוזר בסביבות חצות הלילה. למרות השעה המאוחרת היה החפץ חיים ממתין עד בואו של חתנו ושוב לביתו, וכשהיה נכנס לבית היה החפץ חיים מעיר את אשתו הרבנית וגם את בתו, אשת רבי מנחם מנדל, כדי שיזכו במצוות שימוש תלמיד חכם, והיו שתי הנשים עורכות את השולחן לכבודו של החתן ומכינות לו תבשיל חם כדי להשביע את ליבו. אף החפץ חיים בעצמו היה עומד עליו ומשמשו במזיגת כוס חמין מהביל. לעתים היה החפץ חיים בעצמו מורח לו חמאה על הלחם, כדי שיאכל ויתחזק.

וכשהרגיש החתן שלא בנוח על כך שחמיו טורח עבורו, בפרט בשעה כה מאוחרת, נענה החותן הדגול במשפט קצר אך מחייב ביותר: וכי מה אתה חושב שאין ליהודי זקן מה לעשות חוץ מאשר לישא אשה? אלא שאלך הייתה כוונתי: לזכות לחתן תלמיד חכם שכמותך.

חלפו שנים ורבינו החפץ חיים נתבקש בישיבה של מעלה. רבי מנחם מנדל עוד התגורר בראדין, שם הרביץ תורה לתלמידים. ויהי היום ורבי מנחם מנדל החל לחוש בכאב עז באחת מאזניו. תחילה חשב רבי מנחם מנדל שאין זה אלא כאב זמני שיחלוף עד מהרה, אלא שהתבדה: הכאב היה חד

כאב יוצא דופן שראוי לנסוע עבורו לזילנא ולבזבז כסף רב.

איכשהוא בתוך להט הויכוח הבין רבי אריה לייב כי 'דררא דמונא' יש כאן: הסיבה שבשלה אין רבי מנחם מנדל מעוניין ללכת אל דוקטור צמח שאבאד היא לא אחרת מאשר שהוא מתקשה בשאלה המפורסמת 'כסף מנלן?!' הלא הנסיעה ברכבת לזילנא עולה סכום חשוב וגם דוקטור צמח שאבאד לוקח על הביקור עוד סכום גדול. כל אחד מהם לחוד, ובוודאי שניהם יחד, הוא לא סכום שאברך עני יכול להרשות לעצמו לבזבז על דבר שאינו מוכרח, והיינו טעמא דרבי מנחם מנדל שאין הוא מסכים לנסוע לזילנא.

רבי אריה לייב לא חשב פעמיים. הוציא את ארנקו מכיסו, ספר ומנה סכום של עשרים וחמשה רובל והושיט לו אותם בחפץ לב כשהוא אומר לו: הא לך הכסף של הוצאות אלו, וקום סע זה עתה לזילנא.

נאנח רבי מנחם מנדל כמי שנכנע בוויכוח. לקח את שטרות הכסף ויצא אל עבר תחנת הרכבת, שם המתין זמן מה עד לבואה של הרכבת המיוחלת. אל הרכבת הוא לא הלך בגפו, שכן רבי אריה לייב התלווה אליו. גם במשך כל דרכם יחד אל תחנת הרכבת המשיכו השניים לדון ולהתווכח, אלא שכאז גם עתה: שניהם נותרו בעמדתם הראשונה, אם כי בפועל רבי מנחם מנדל נכנע ונסע לזילנא.

באותם שעות שיושב היה רבי מנחם מנדל ברכבת העושה את דרכה מראדין לזילנא עלו בו מחשבות מתבקשות: אכן הכסף בידי ויכול אני לשלם לדוקטור צמח שאבאד ככל אשר עולה ביקור אצלו, אך עדיין אין בכך ערובה לכך שהרופא כלל לא יבין לשם מה באתי אליו. והרי ללעג ולקלס אהיה בעיניו כאשר אכנס אל הקליניקה ואומר לו כי הגעתי מראדין עבור כאב אזניים פשוט.

הרהר רבי מנחם מנדל שוב ושוב עד שעלה בדעתו רעיון פשוט: אספר לרופא גופא דעובדא היכי הוי. הלא הרופא מכיר היטב את משפחת החפץ חיים ויודע את מעלתם; אם כך אומר לו שגיסי הגאון רבי אריה לייב, בנו של החפץ חיים, הוא זה שאילץ אותי לנסוע, והוא גם שילם מכיסו את כל ההוצאות הכרוכות בזה. לא יכולתי איפוא לסרב לו ולכן באתי.

תיכף עם בואו לזילנא סר רבי מנחם מנדל אל הקליניקה של דוקטור צמח שאבאד.

היה שם תור ארוך של אנשים שהיו יושבים וממתנינים בסבלנות עד להגיע תורם. רבי מנחם מנדל התיישב גם הוא וחיכה כי יקראו לו להיכנס. לאחר כמה דקות יצא דוקטור צמח שאבאד מחדרו והביט בממתנינים, ומשראה את חתנו של החפץ חיים יושב כאחד האדם מיד קרא לו להכנס לחדרו.

בדיוק כפי שצפה רבי מנחם מנדל, תיכף כשרבי מנחם מנדל סיפר לדוקטור כי הוא הגיע אליו בשל כאב אוזנו, הרי שהרופא הגיב בפליאה רבה: האם בשל כך שכואבת לכם האוזן, באתם את כל הדרך הזאת מראדין ועד זילנא? רבי מנחם מנדל לא חיכה רגע וסיפא לו את כל הסיפור כהווייתו, שבעל כרחו הוא נמצא כאן, כיון שגיסו הגדול רבי אריה לייב הורה לו זאת.

דוקטור צמח שאבאד שהוקיר את רבי אריה לייב בדק את האוזן הכואבת ביסודיות רבה, ואבחנתו הייתה שאין שם כלום. זו כאב שגרתו עד מאוד, שיתכן שאירע מחמת רוח פרצים וכיוצא בזה, ועד יום או יומיים הוא יחלוף כלעומת שבא. ניתן כמובן להקל על הכאב עם מעט שמן זית חם, אך אין כל סיבה לדאגה או לחשש.

בדרכו חזרה לראדין חשב לעצמו רבי מנחם מנדל: הלא תעלומה היא ממש, מה היה רצונו של רבי אריה לייב עד שניאות היה לשלם לי את כל ההוצאות עבור הנסיעה? הלא איגלאי מילתא למפרע והוכיח סופו על תחילתו שאנכי צדקתי בהחלט!?

ברדתו מהרכבת ראה רבי מנחם מנדל כי גיסו כבר עומד ומצפה לו, ועוד בטרם הספיק להוציא הגה מפיו הקדים רבי אריה לייב ושאל אותו: מה הייתה אבחנתו של דוקטור צמח שאבאד? ורבי מנחם מנדל השיב בתרעומת מעט: הוא אמר את שאני אמרתי: אין כאן ולא כלום, ולשווא טרחתי ונסעתי. ועוד הוסיף ואמר דברים של התמרמרות על הטירחה היתירה שנגרמה לו מחמת נסיעה מיותרת זו ועל הבזיון שהיה לו אצל הדוקטור הנודע.

התבונן בו רבי אריה לייב, ואמר לו ברגש רב: אומר לך את האמת, התייראתי ופחדתי מאוד על אזנכם, שהרי ביום האתמול עמדתי בסמוך אליך כששמעת את אחד האברכים נעמד ומדבר משהו בגנות אחד מתלמידי החכמים בראדין, ואתם שמעתם ולא מחיתם. והרי בוודאי תזכרו את דברי חז"ל על השומע בזילותא דרבנן ואינו מוחה שנענש בתולעת היוצאת מאזנו, וכמו שאמרו על התנא רבי אלעזר בן רבי שמעון, במסכת

בבא מציעא (פד:): "יומא חד חזאי רישא דקא נפיק מאוניה, חלש דעתאי. איתחזי לי בחלמא, אמר לי: לא מידי הוא, יומא חד שמעי בזלותא דצורבא מרבנן ולא מחאי כדבעי לי".

סיים רבי אריה לייב: כאשר אני שמעתי שכואבת לכם האוזן, רעדתי כולי. חשבתי לעצמי מי יודע מה קרה לכם, ושמא תולעים מקננים לך באוזן, ולכן מיהרתי לשלוח אותך לרופא המומחה דוקטור צמח שאבאד. עכשיו ששמעתי שהוא אומר שהכאב הוא סתמי, נרגעתי בהחלט.

על הפסוק (במדבר טז כ-כא): 'וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר. הַבְּדִלוּ מֵתוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלֶה אֹתָם כְּרָגַע', דקדק רבינו האור החיים הקדוש: צריך לדעת למה אמר 'כרגע', ואם להודיע כי הוא שגיא כח להרוג ששים ריבוא כרגע, כבר הודיע זה מקודם דכתיב (שמות לג) 'רגע אחד אעלה בקרבך וכליתך'.

ותירץ האור החיים הקדוש, דהנה עוון המרגלים קדם למחלוקת קרח, "ושם פירשתי, כי גזירת כליה שגזר ה' על הדור ההוא נתקיימה, אלא שהועילה תפילת משה שלא ימות העם כאיש אחד אלא בהמשך זמן ארוך, אם כן, העדה כבר היא מחויבת כליה, לזה בא מאמר ה' כאן בחידוש הגזירה שיהיה 'כרגע', פירוש, שלא יאריך להם הזמן כמו שנתרצה מקודם".

והוסיף על כך הרה"ק השם משמואל זיע"א (שנת תרע"ד) ששני חטאים אלו, המרגלים וקורח ועדתו, הם באותה בחינה: חסרון אמונה, אם בדברי השי"ת ואם בדברי משה עבדו, והנה חטא כלל ישראל היה שלא מיחו בשומעם בזילותא דמשה רבינו על ידי קורח ועדתו, והיה זאת לאות שאינם שלמים באמונה, ולכן התעורר עליהם חטא המרגלים שאף הוא היה עניין חסרון באמונה.

וכלשונו: "בנידון דידין, בכל העדה שלא מצינו להם חטא משפט מות כי לא עשו דבר, מכל מקום מחמת החטא הקדום מצטרף מה שלא מיחו בקרח, כי באם היו שלמים באמונה בהשם יתברך היה להם לנקר את עיני קרח הבא לעשות קרחה בעולם ולמרוד בנביא ה', ומה שלא מיחו בו - זה לאות שאינם שלמים באמונה, ועל כל פנים מהרהרים אולי עשה משה מדעתו והסכים הקדוש ברוך הוא על ידו, ונראה בזה עקבות חטא המרגלים חסרון האמונה, על כן נדונין על לשעבר".

מלון ירוזן ויהושים נלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצרה שליט"א

מִי־הָרֵא חֹדֶת־הָא

חֹדֶת־הָא דְאֹרִי־תָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

תבשרנו בשורות טובות

החיים ותעצר המגפה, ושוב לאחר פסוק אחד נאמר 'וישב אהרן אל משה וגו' והמגפה נעצרה, וכבר עמדו בשאלה זו רבים ממפרשי התורה.

יתכן לפרש הפסוק, שאהרן שב אל משה ובישר לו שהמגפה נעצרה, ואחר שמתחילה נעצרה המגפה כמו שכתוב 'ותעצר המגפה', אבל אהרן הכהן לא אמר די בכך שמנע את המגפה מעל ישראל, אלא טרח לשוב ולבשר בשורה טובה זו למשה רבינו, וזהו שנאמר 'וישב אהרן אל משה וגו' והמגפה נעצרה, כלומר בשובו אל משה רבינו סיפר לו כי המגפה נעצרה מעל ישראל, כי ביקש לבשר לו את הבשורה הטובה.

המגפה נעצרה מכח ברכת הצדיק

אפשר לומר עוד שבא אהרן הכהן להודיע כי ההצלחה שלו היא מכח ברכת משה רבינו ע"ה שציווהו לעצור המגפה ולכן חזר ואמר למשה רבינו כי המגיפה נעצרה. כח זה נמצא בכל הדורות שכן 'איתפשטותא דמשה בכל דרא', ובכל דור מגינים הצדיקים על המקום מכל צער ומגפה. ועוד יותר מכך מצינו כי גם האמונה בברכת הצדיק ממשיכה ברכה להינצל מהמגיפה, כאשר מסופר כי פעם בשעת מגיפה שהפילה חללים רבים, הכריז הרה"ק בעל ייטב לב ע"ה כי כל מי שיסתכל בצורתו לא יאונה לו כל רע, ואכן התפרסמו דבריו בערי האזור ורבים נהרו להביט בצורת קדשו כדי להנצל מהמגפה, וכאשר הבחין הרה"ק בבני אדם העומדים ומתבוננים בו תמה לפרש מעשיהם, וכשהשיבו לו שהם מבקשים להנצל ממוות בזכות הסתכלותם בפניו, תמה לפרש הדבר כי אינו זוכר שיצא דבר זה מפיו, אמנם התיישב בדעתו כי אם אמנם יצא כן מפיו בודאי תתקיים הבטחתו ותעמוד להם הזכות, ואכן זכו להינצל מכל רע ככל היוצא מפי הצדיק.

אהרן הכהן בא לבשר למשה רבינו בשורה טובה כי נעצרה המגיפה

ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. ויהיו המתים במגפה וגו'. וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה (יז יג-טו). כתוב במשלי (טו ל) שמועה טובה תדשן עצם, לפיכך אל ימנע

מילתא דפליאה

סופו הנורא של המלשין

בְּקֶר וַיְדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ (טז ה). בפרשבורג עירו של החתם סופר ע"ה היה דר רשע בשם שמחה, שעינו היתה צרה בתלמידי החתם סופר העוסקים בתורה, ואיים שילשין עליהם למלכות כי משתמטים הם מעבודת הצבא, והתרברב כי יליבשם כולם במכנסיים אדומות של הצבא. כאשר נוכחו ראשי הקהל בסכנה המרחפת על הישיבה, אצו אל רבם החתם סופר ונכנסו אליו בעיצומו של לימוד שיעורו בישיבה, כדי להודיעו על כך ולשמוע ממנו כדת מה לעשות, ולפי שלא היה מפסיק אז בדיבור רמז להם לומר מה בפייהם, כאשר סיפרו הדברים וגעו בבכיה שצריך לפעול מיד לביטול רוע הגזירה, המשיך החתם סופר בלימודו כאילו מאומה לא היה.

העסקנים הנאמנים נשארו על עמדם ולחשו שוב שצריך לפעול בלי שום דיחוי הורה החתם סופר באצבעו על הגמרא וענה 'הרי אנו עושים', והמשיך להרצות שיעורו בלי שום שינוי.

לאחר השיעור הלך החתם סופר בלוית ראשי הקהל אל המלשין כדי לנסות ולדבר על לבו אך ללא הועיל, אותו רשע לא קם ולא זע מפניהם, והתחצף ואמר שאין לו מה לדבר אתם כאן, ולמחרת בבוקר יוכלו לשטוח כל דבריהם בבית המשפט. נענה החתם סופר ואמר בוקר ויודע ה' את אשר לו, ומיד עזבו את הבית. לאחר שיצאו מפתח הבית נשתרבה לשונו של הרשע ומחנק עלה בגרונו, אשתו של המלשין בראותה צרתו אצה לה הדרך אחר החתם סופר לבקשו על נפש בעלה שיתפלל לרפואתו, נענה החתם סופר, אני מתפלל עבורו תפלה ההוגנת לו 'ולמלשינים אל תהי תקוה וכל המינים כרגע יאבדו', ותוך כדי דיבור יצאה נשמתו.

החתם סופר ברצותו לקדש שם שמים רבים מצא לנכון ללכת ללויה ובשעת ההספד פתח ואמר 'שמחה לארצך' שמחה מובל לקברות לארץ, ממילא 'וששון לעירך', העיר פרשבורג צהלה ושמחה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

המהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה

בתורה חלילה וכו', וזהו שאמר 'לא חמור' כו', כלומר, אני גרמתי להם זאת, שעל ידי שלא לקחתי מהם זה גרמה להם שחטאו, שאם נהניתי מהם היה מגין עליהם זאת לבלתי יחטאו.

התגברות הצדיק על הגשמיות מגביהה את פשוטי העם

בביאור הדבר כיצד יש ביכולת נתינת דבר גשמי לעזור לסייע ולהציל את האדם מרדת שחת, ביארו בספרי קודש, שמתוך שהצדיק מתעסק להגביה ולרומם בני אדם, מחמת כן נכנסות בו מחשבותיהם החומריות, והגם שמצד עצמו אין לו שייכות לאותם תאוות גשמיות, אבל כדי שיהיה בכוחו להעלות את כל אותם האנשים השקועים בגשמיות, מתעוררות גם בו מחשבות ורצונות גשמיים כדי שהתגברותו על החומריות תסייע גם לכל הדבקים בו להכניע גם הם את כח התאוה שבהם. וכגון אם התעסק הצדיק להגביה אדם הנתון בתאוות ממון, מתעוררת גם בצדיק תאוה וחמדה לממון מחמת אותו אדם שהגביהו הצדיק. ממילא כששב הצדיק בתשובה על הרהור דק שהיה אצלו, מחזיר עמו בתשובה גם את אותו האדם שיש לו שייכות עמו. וזהו הרמז בדברי חז"ל (חגיגה כ:): 'חומר בקודש מבתרומה', שהחומריות המתעוררת אצל הצדיק הקדוש, באה לו מחמת שהוא מרומם ומגביה אנשים פשוטים, ולשם כך מתעוררת חומריות בצדיק כדי שיתגבר עליה ובכך יסייע לכל הדבקים בו. וזה גם הרמז בדברי רש"י (שמות לד א) 'מהיכן נתעשר משה מפסולתן של לוחות', כלומר מהיכן הגיעו למשה רבנו שכולו רוחניות מחשבות גשמיות של עשירות, אכן כיון שעסק בתיקון נפשות ישראל, על כן מן הפסולת של ישראל הנקראים 'לוחות' באו גם אליו מחשבות גשמיות, ומחשבות העשירות של בני ישראל גרמו גם אצלו מחשבות כאלו.

בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה.

המהנה את הצדיק זוכה לסיוע ממנו

כאשר מסייע לצדיק זוכה להתקשרות עמו וע"י זה מסייע לו הצדיק במידה טובה המרובה ומגביה אותו אליו להיטיב עמו, על דרך שאמרו חז"ל (סוטה לה). הארון נושא את נושאו, ופירש הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ע"ה, לרמז בא שהצדיק מגביה ונושא את הנושאים והמסייעים אותו, להשפיע עליהם השפעות טובות ולהציל אותם מכל צרה וצוקה 'כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף' (דברים לב יא). ובכלל הסיוע, אינו רק השפעות טובות בגשמיות ורוחניות, אלא ביד הצדיק לרוממו מטביעתו בחומר הגשמיות, וגם אם אדם חטא והרשיע הרבה עדיין ביד הצדיק לסייע לו להצילו מרדת שחת ולהשיבו בתשובה שלימה.

אם היה מקבל משה רבינו מקרח ועדתו היה יכול להצילם ולהשיבם בתשובה

הוא מה שביקש משה רבינו ע"ה על קרח ועדתו, אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי, ולכאורה מה עניין זה לכאן, כלום שונה הוא הדבר אם כן היה לוקח מהם חמור, הרי קרח ועדתו חטאו והרשיעו בהתקוממותם ומחלוקתם כנגד משה רבינו ע"ה, וכבר בזה אינם ראויים שתתקבל מנחתם. אלא כך ביאר קודש הקודשים הנועם אלימלך ע"ה (קרח ד"ה וידבר), אכן אם היה מקבל מהם הנאה מממוןם היה יכול לפעול שיעזבו רשעים דרכם הנלוזה וישובו בתשובה, אך כיון ולא ההנו את הצדיק שוב לא יכול היה להצילם. וזה לשון קדשו: המהנה תלמידי חכמים וצדיקים מנכסיו, אז ההנאה הזאת תביאהו שלא במהרה הוא חוטא להיות רשע גמור לכפור

ויחר למשה מאד ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם (טז טו). על הפסוק (שמות כה ג) 'וזאת התרומה אשר תקחו מאתם', דרש האוהב ישראל ע"ה (תרומה ד"ה או י"ל) שבא ורומז אל הצדיקים שיאותו לקחת זהב וכסף מהמון העם, ובזה שנהנים הצדיקים מהמוני העם שמקבלים מהם זהב וכסף ושאר דברים גשמיים הנצרכים להם, יהיה להמוני עם גם כן עלייה והתרוממות, הגם שאין להם נדבת לב הטהור נדבה רוחנית, רק נדבה גשמית זהב וכסף וכדומה, עם כל זה על ידי שהם מייחדים ומקשרים עצמם לצדיקים שבדור ומהנים אותם במה שיש יכולת בידם, אז גם הם יתקשרו ויתעטפו בנדבת הצדיקים בליכס הטהור שהוא כולו רוחנית, ויתעלו ברום המעלות קודש קדשים והיו דבוקים יחד הכנסת ישראל בה' יתברך עם צדיקי הדור, ע"כ דבריו הקדושים. כעניין זה עורר הרה"ק בעל מאור ושמש ע"ה (ויקהל ד"ה קחו): תועלת גדול שיש בהתחברות פשוטי העם לצדיקי הדור, כי פשוטי העם אין להם לב להבין איך לעבוד ה' באמת, ואיך לעשות כל מעשיהם בבהירות, שיאירו כל מעשיהם לה'. רק על ידי שמתחברים עצמם לצדיקי הדור, והם מעוררים לבבם בהתלהבות על ידי דבריהם הקדושים, ואז יבינו איך לעבוד ה' באמת. וצדיק הדור אשר כל עבודותיו הם בהירים ומאירים בכל העולמות, על כן בהתחברותם אליו מאיר גם בנשמות ישראל שיאירו מעשיהם גם כן, ויעלו ריח ניחוח לה' כבשמים. ואכן כבר בגמרא מצינו שהדרך להגיע לדביקות בה' היא ע"י שמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, כמו שאמרו במסכת כתובות (קיא:): 'אתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום' (דברים ד ד), וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב (שם פסוק כד) 'כי ה' אלקיך אש אוכלה', אלא, כל המשיא

יסוד וקיום הכל - ההתבטלות לצדיקים

ע"ה (צו ד"ה כל זכר) וזה לשון קדשו: גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקי הדור כל המסתופף בצילם ומתאבק בעפר רגליהם, אף כי הוא אינו במדריגה הנכונה עם כל זה אם הוא מחובר לטהור יש לו תקומה להיות לו עליה ע"י הצדיק, כי 'כל המחובר לטהור טהור', כמו שאמרו במשנה במסכת זבחים פרק ט' (מ"ה) 'הקרנים והטלפים כל זמן שהם מחוברים יעלו, פרושו לא יעלו', רמז על הנ"ל, אם הוא מחובר לצדיק יעלו עמו אף שהוא בשפל המדריגה. כי כן הוא כח הצדיק לתת טעם בתורה ומצוות שלו להרימם למעלה. כמו ששמענו מאת הרב הצדיק **המנוח מורנו הרב חייקא המדורא זלה"ה** שהיה עוסק בתעניות וסגופים כמה פעמים משבת לשבת והיה נעור אלף לילות לעסוק בתורה, ועם כל זה לא הרגיש בנפשו תיקון השלימות עד אשר בא אל הרב הקדוש **המגיד מורנו הרב דב בער ממעזריטש זלה"ה** ותיכף נגמר תיקונו הראוי. כי הטעם שנותן הצדיק בעבודתו היא העיקר כנ"ל. עד כאן הם דברי קדשו.

עבודה עצומה נדרשת כדי להתבטל בפני הצדיק ורק כך יעלהו הצדיק

הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה שאל את רבו **היהודי הקדוש ע"ה** על דבריו שאמר בדברי המשנה 'המחובר לטהור טהור', אם כך הוא הדבר נמצא לקתה מידת הדין, הכיצד יתכן שאדם יהיה עבד ה' כל ימיו ובמסירות נפש ממש בכל העניינים עד שיגיע להיות טהור, שכן ישנם חמש מדרגות עד שיבוא האדם לטהרה, כפי שאמר רבי פינחס בן יאיר (ע"ז כ'): 'זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה', ויבוא אדם שלא עמל ויידמה לצדיק ויהיה טהור בכך, נמצא בא לטהרה בקלות גם ללא סדר המדרגות, וכי הקב"ה ותרן הוא. השיב לו הרב היהודי ז"ל שאין זה עוול כלל בחוקו, כי להיות מחובר לטהור יותר עבודה מלהיות בעצמו טהור, שזה עבודה גדולה מאוד להיות דבק לצדיק האמיתי ויותר קשה מלהיות צדיק בעצמו ואין כאן ויתור כלל.

אינה מתירה את עצמה. מבאר רבי נתן, בטענה זו נמצא עיקר מחלוקתו של קרח, הוא סבר שכאשר יש אדם צדיק ובדרגה גבוהה בבחינת טלית שכולה תכלת אזי אינו נצרך לצדיק, מאחר וצדקותו עומדת לו להעלות מעשיו למען שמו יתברך. אך האמת היא, כי גם טלית שכולה תכלת, שאף אם 'כל העדה כולם קדושים' צריכים הם למנהיג, וכך גם תלמיד חכם שבבחינת כולה תכלת ומלא קדושה, עם כל זה אינו יכול בלעדי ההתבטלות לצדיק.

הצדיקים כבית המקדש שמהם נשפעת קדושה לכל הדור

על דבר זה חזרו ונשנו בהיכלם של צדיקי הדורות יסודות הביטול לצדיקים, וכבר בראשונים הגדילו ואמר בזה, וכלשונו של הר"ן ע"ה (דרשות הדרוש השמיני): והוא שאין ספק שראוי שנאמין, שכמו שבזמן שבית המקדש קיים, היה המעון ההוא המקודש מקום מוכן לחול שפע הנבואה והחכמה, עד שבאמצעות המקום ההוא היה שופע על כל ישראל, כן ראוי שיהיו הנביאים והחכמים מוכנים לקבל החכמה והנבואה, עד שבאמצעותם יושפע השפע ההוא על המוכנים מבני דורם גם אם לא ישתתפו עמם, אבל מצד המצאם בדורם, שהם עצמם כמו המקדש המקודש וכו', ולפיכך בהמצא לחכמים והחסידיים בדורות, יהיה השפע שופע עליהם, ובאמצעותם אפשר שיהיה שופע על כל המוכנים מבני דורם, וכל שכן לאותם שהם מתקרבים אליהם ומשתתפים עמם.

גדול כח הצדיק להעלות אף הפחותים המחוברים אליו

וכך היה מרגלא בפי צדיקים המשנה במסכת כלים (פי"ב מ"ב) 'כל המחובר לטהור טהור', וביארו, כפי שבכלי הדין בו כי המחובר אליו הרי הוא כמותו וטהור יחד עמו, כך הוא בכל אדם מישראל, כיון שמחבר עצמו לטהור הוא הצדיק נעשה אף הוא טהור כמותו.

באור יקרות האיר זאת התפארת שלמה

ויקח קרח וגו' ויקמו לפני משה וגו', נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם. ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם, כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טז א-ג).

כך דיבר בקדשו הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה (קדושת לוי ד"ה בוקר) בביאור המשנה (ר"ה כד.), 'ראש בית דין אומר מקודש וכל העם עונין אחריו מקודש מקודש', דהיינו, הצדיק יש לו קדושה אחת להתקדש שכבר תיקן עצמו מכל מיני רעות והפשיט עצמו מכל גשמיות, מוכן הוא לעבוד את ה' בלי שום הפסק בעבודה תמה ונקיה שכולה טוב בבחינת 'עשה טוב', ולכן אומר פעם אחת מקודש שכל עבודתו להתקדש ביראה עילאה. אבל העם עונים אחריו מקודש מקודש, שהם צריכים להתקדש בשתי קדושות האחת לסור תחילה ואז לאחוז בדרך 'עשה טוב', יראה תתאה ואח"כ יראה עילאה, ובכך יוכלו להיות מקודשים בקדושתו יתברך.

המעייין בדבריו יראה כי מונח כאן עומק נוסף, והוא שרק לאחר שראש בית דין אומר 'מקודש' אז יכולים שאר העם לענות אחריו 'מקודש מקודש', שכל עבודתם של העם יכולה היא שתצא לפועל רק ע"י ראש בני ישראל הלא הם צדיקי הדורות, וגם אם עומד האדם בדרגה גבוהה בעבודת ה' אינו יכול להשלים מעשיו מבלעדי הצדיק.

טעות קורח שהשלם במעשיו אינו נדרש לעבודת הצדיק

ראיה לדבר הוא האמור בפרשתנו בעניינו של קרח שהיה בדרגה גבוהה מאוד, ועם זאת נפל ונכשל למרות מעלתו כאשר חלק על משה רבינו, שכן עיקר הכל להיות בטל לצדיק ורק כך יש קיום לכל מדרגותיו. וזאת אשר ביאר **החתם סופר ע"ה** (תורת משה בפרשה) בשם רבו רבי נתן אדלר ע"ה, בדברי המדרש (במדב"ר יח ג), קפץ קרח ואמר למשה, טלית שכולה תכלת מהי שתהא פטורה מן הציצית, אמר לו משה רבינו, טלית זו חייבת בציצית, אמר לו קרח, היתכן שארבעה חוטי הציצית מתירים את הטלית והיא עצמה שכולה תכלת

יצא לאור ע"י מכון אור לישורים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להצטט ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישורים
עיצוב ועימוד: שוקי קנר

חדש בממלכת התורה

חדש

תבנית בית המקדש הראשון

מהדורת 'קרבן טללי ברכה'
מכון 'אוד לישרים' – נהריה,
בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
פסוקי הנביא על בית המקדש הראשון בספרי
מלכים א' ודברי הימים ב', מבוארים בביאור
משולב, כתוספת איורים
מקוריים ומדויקים
להפליא, כאשר מראה
בית המקדש מתגלה בכל
יפיו.
ספר מיוחד למלמדים
ולילדים המעוניינים
להבין את פסוקי הנביא
ולהכנס בשערי בית
המקדש הראשון.

חדש

ביאורי התוספות בראשית כרך חדש

מהדורת גאלדבערגער
בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

עם ביאורים יקרים משולבים בדבריו
המאירים, בתוספת מקורות וציטוטים,
והרחבת העינים הנושאים ונותנים
בדבריו. הכל במהדורה חדשה
ומפוארת, מאירת עינים, מוגהת
בהגהה מדויקת ומתוקנת, נוספו אלפי
מראי מקומות וציטוטים, נפתחו ראשי
תיבות וקיצורים, הקטעים חולקו
לפסקאות קצרות, בתוספת כותרות
משנה ובמעלות רבות.

חדש

מדרש רבה המבואר בראשית ג (חלק ג)

פרשיות וירא - ויצא

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

'מדרש רבה עם מדור ביאור משולב,
שכתחיתו הערות וציטוטים 'עין המדרש',
ועם מאסף ליקוטים 'אוצרות המדרש',
שנלקטו משאר המדרשים שבכל חלקי
התורה. בסופו גם מדור 'ילקוט אמרים'
אמרות קודש ופנינים יקרים על דברי
המדרש, מתורתם של צדיקי הדורות זצ"ל.

חדש

משנה תורה להרמב"ם המבואר

זמנים - שבתות עשור שבתות יד"ט

מהדורת 'קרבן טללי ברכה'
מכון 'אוד לישרים' – נהריה,
בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
סדרת הרמב"ם המבואר. נושאי כליו ערוכים
בדקדוק רב, מקוטע ומנוקד, בעיצוב נאה
ומשובח. ביאור משולב ומקיף לכל דברי
הרמב"ם, ערוך בשפה ברורה ושווה לכל נפש.
הביאור מיוסד על מפרשי הרמב"ם לדורותיהם,
ובתוספת הקדמות, מבוא
בתחילת כל ענין, וכן
מקורות וציטוטים להרחבת
הדברים והשיטות. בספר
גם פסקי שולחן ערוך,
וילקוט ביאורים ועיונים
נרחב על דברי הרמב"ם,
בסגנון 'מתכתא' על
הש"ס.

אוצר פניני החסידות – ראש חודש

מהדורת 'קרבן טללי ברכה'
מכון 'אוד לישרים' – נהריה,
בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
ליקוט דברי רבותינו מאורי הדורות
גאוני ישראל ורועי החסידות
בלשונם, מעשי צדיקים, משא
קודש מאת כ"ק אדמו"ר רבי דוד
אביחצירא שליט"א, וספיד ויהלום
מהגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ
שליט"א.

דברי יחזקאל
בני יששכר
בת עין
אור לשמים
תפארת שלמה
צדקת הצדיק

אוהב ישראל
עבודת ישראל
מאור ושמש
מנחם ציון
יסוד העבודה
זרע קודש

בעל שם טוב
תולדות יעקב יוסף
נועם אלימלך
קדושת לוי
חיים וחסד
יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 ודהגליון בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com